

ISSN 1407-9321

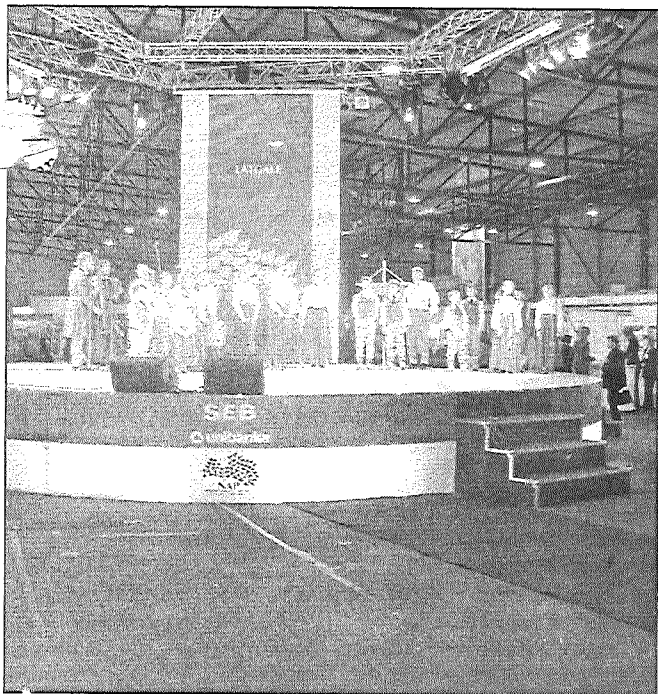
ABONĒJIET «Novadnieku» maijam, jūnijam un jūlijam.

Abonenti varēs loterijā vinnēt

- ❖ Hipotēku bankas maksājumu karti Ls 50 vērtībā,
- ❖ divus ekskluzīvus «LETTGLAS» stikla izstrādājumus.

Loterijā piedalās arī «Novadnieka» gada abonenti.
Izloze 1. jūnijā.

Rajons piedalījās izstādē «Reģionālā attīstība Latvijā 2006»

● Preiļu rajona pašdarbniekus izstādē pārstāvēja folk-opsa «Ceiruleitis» no Līvāniem, kas koncerta laikā izlēcēja visvairāk skatītāju.

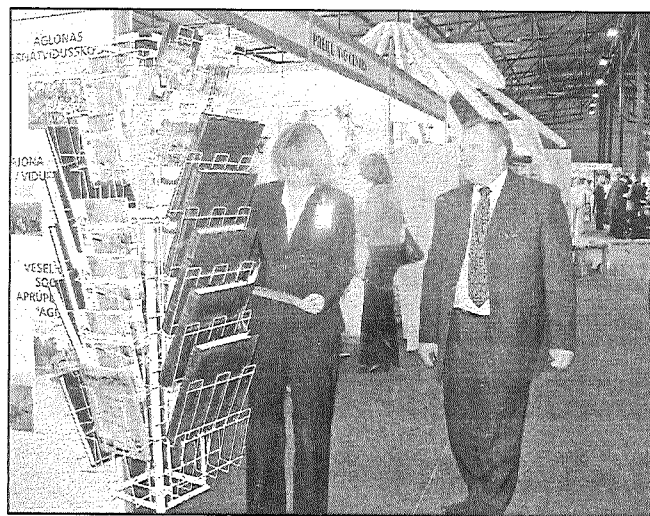
● Akciju sabiedrības «Preiļu siers» ražotā produkcija labi garšoja daudzajiem izstādes apmeklētājiem.

Ar konkrētiem plāniem, kā veiksmīgāk sagatavoties nākamgad iecerētajai izstādei par Latvijas reģionu izcilību, no Rīgas atgriezušies Preiļu rajona padomes, vietējo pašvaldību pārstāvji, rajona uzņēmēji, amatnieki un nevalstisko organizāciju darbinieki.

Preiļu rajona padomes izpilddirektore Aina Pastore atzīst, ka izstāde «Reģionālā attīstība Latvijā 2006», kas tika rīkota kā Nacionālā attīstības plāna sabiedriskās apspriešanas noslēguma pasākums, bijusi veiksmīga. Kopā ar kolēģiem no citiem Latgales ra-

joniem un valsts reģioniem gūta pārlicība, ka šāda sevis parādīšana ir nepieciešama. Tāpēc doma par tradicionālu izstādi ir lietišķa, jo gan pašvaldībām, gan uzņēmējiem laikus nepieciešams plānot darbus un atvēlēt finansējumu, lai sagatavotos sevis prezentēšanai nākamgad.

Izstāde «Reģionālā attīstība Latvijā 2006» notika no 20. līdz 22. aprīlim. Reģioni iepazīstināja apmeklētājus ar saviem sasniegumiem, lielo uzsvāru tomēr liekot uz nākotnes attīstības plāniem, perspektīvām un jaunām idejām. Preiļu rajona pašvaldības prezentēja savus kultūrvēs-

● Lepns ar rajona pašvaldību, uzņēmēju un sabiedrisko organizāciju veikumu ir rajona padomes priekšsēdētājs Andris Vaivods.

● Preiļu nevalstisko organizāciju atbalsta centra standā apmeklētāji varēja vērot, kā rokdarbnieces Terēzijas Krumpānes rokām top rakstaini cimdi.

turiskos objektus, piedāvāja plašu informāciju par ekonomisko situāciju, uzņēmējdarbības attīstību un iespējām. Daudz materiālu bija sarūpēti par istenojamajiem un iecerētajiem projektiem. Izpilddirektore pastāstīja, ka daudz atzinības vārdu saņemts ne tikai no apmeklētājiem, bet arī Reģionālās at-

tīstības un pašvaldību lietu ministrijas, Izglītības un zinātnes lietu ministrijas pārstāvjiem. Rajona veikumu plašāku veidoja uzņēmēju sarūpētie standi, liels pieprasījums bija pēc SIA «Lettglas», a/s «Preiļu siers», SIA «Daugulis un partneri», SIA «Pārslā» produkcijas.

L.Kirillova

Līvānos skatāma linu skulptūru izstāde

24. aprīlī Latgales mākslas un amatniecības centrā (LMAC) Līvānos atklāja lietuviešu mākslinieka Gintautas Gavenavičiūsa savdabīgu linu skulptūru izstādi. Izstāde būs skatāma līdz maija beigām.

Izstādes atklāšanas apmeklētāji klātienē satikās ar mākslinieka dzīvesbiedrēni Mariju Gavenavičieni un skatījās viņa sarūpēto video materiālu par pašu mākslinieku. Turklāt varēja pagatavot kādu interesantu un par atmiņu paliekošu lietu no lina. Mākslinieka linu skulptūras vienmēr iekaroja domas par lietu mūžību, — darbs «Kristus krusta ceļš», pilns dziļu noslēpumu par cilvēciskām sāpēm, tāpat arī viņa daudzie darbi par eņģeļiem un citiem svētajiem. Mākslinieka darbi cilvēkus neatstāj vienaldzīgus, tie spēj izraisīt dažādas emocijas un asociācijas. Linu skulptūras no neapstrādāta lina vienmēr asociējas ar izkaltušām, mistiski saglabājamām senās Ēģiptes mūmijām. Citiem šīs linu skulptūras asociējas ar lietus, vēja un putekļu saestām koka skulptūrām.

Gintautam Gavenavičiūsam piemita unikāla dabas dota dāvana — iztēle, rupjo, neapstrādāto linu pārvērst izteiksmīgās un iespaidīgās formās, kuras droši varēja sacensties ar tādiem cietiem materiāliem kā akmeni, koku vai metālu, atzīst lietuviešu mākslas zinātnieks Alfonsas Andriūškevičius, piebilstot, ka mākslinieka darbi ir lietuviešu tradicionālo skulptūru turpinājums. Gintautas Gavenavičiūsa vārdu zina visā Lietuvā, kā arī mākslas piekritēji Eiropā un citās pasaules valstīs. Mākslinieka linu skulptūru izstādes ir bijušas daudzās Lietuvas prestižākajās galerijās, kā arī tās ir priecējušas mākslas piekritējus, piemēram, 1985. gadā Francijā, izstādē «Trīs mākslinieki toleranci» Baltijas dienās Parīzē.

● 2004. gada 31. decembrī 44 gadu vecumā mūžībā aizgājis lietuviešu mākslinieks Gintautas Gavenavičiūss pēc sevis atstāja neatkārtojamas linu skulptūras, no kurām vēl ilgi varēs just viņa roku un dvēseles siltumu.

«NOVADNIEKA» PROJEKTS

PRESES KONFERENCES

«Gads pašvaldības vadītāja krēslā»

Kopš pašvaldību vēlēšanām apritējis gads. Vai deputāti nav aizmirsuši vēlētajiem dotos solījumus? Vai vēlētajiem pagastos un pilsētās dzīvot kļūvis labāk? Aprīlī «Novadnieks» uz tikšanos aicina visu pašvaldību vadītājus. Vēlamies uzzināt gada laikā paveikto.

Uz trešo tikšanos **28. aprīlī pulksten 10.00** aicinām Līvānu novada domes priekšsēdētāju Andri Vaivodu, Jersikas un Rudzātu pagasta domes priekšsēdētājus Maiju Spūli un Jāni Zepu.

Cienijamie «Novadnieka» lasītāji, pagastu, novadu un pilsētu iedzīvotāji! Izmantojiet iespēju piedalīties preses konferencēs ar saviem priekšlikumiem, jautājumiem un informāciju par nebūšanām. Ja peļnits, neaizmirstiet pateikt arī labu vārdu. Tālruni jautājumiem: 5307059, 5307058. Preses konferenču norise tiks atspoguļota laikrakstā. Aicinām uz konferencēm arī pārējos pašvaldību deputātus, speciālistus, opozīciju pārstāvjus, interesentus.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Jau sen tā vajadzēja...

Saeimas Juridiskā komisija tuvākajā laikā varētu sagatavot grozījumus Saeimas Kārtības rullī un Ministru kabineta iekārtas likumā, kas liegtu ministriem un deputātiem saņemt triju mēnešalgu kompensācijas, ja viņi pēc pašu vēlēšanās atstāj ieņemamos amatus. Saeimas Juridiskās komisijas vadītājs Mareks Segliņš sacīja, ka, ieviešot triju mēnešalgu kompensācijas, mērķis bija pavisam cits — nodrošināt ienākumus cilvēkam, kas palicis bez darba, un ienākumiem gadījumos, kad beidzas viņu pilnvaru termiņš vai ir pieprasīta demisija. «Manuprāt, tas ir absurdi, ja pats aiziet no amata un saņemt triju mēnešalgu kompensāciju. Ja ministrs izdomā arī pārtraukt deputāta pilnvaras, tad viņš saņem ne vien trīs ministra algas, bet arī trīs deputāta algas... Vienas nedēļas laikā sešas algas!» norādīja Segliņš. Viņš teica, ka tādēļ Juridiskā komisija sagatavošot grozījumus Saeimas Kārtības rullī un Ministru kabineta iekārtas likumā, kas liegtu ministriem un deputātiem saņemt triju mēnešalgu kompensācijas, ja viņi pēc pašu vēlēšanās atstāj ieņemamos amatus. Jau ziņots, ka, nevēloties turpmāk strādāt vienā valdībā ar Latvijas Pirmo partiju, «Jaunā laika» seši ministri 7. aprīlī iesniedza demisijas rakstus. Valsts demisionējušajiem «JL» ministriem un ministriju parlamentārajiem sekretāriem kompensācijas izmaksāja vairāk nekā 55 tūkstošus latu nodokļu maksātāju naudas.

Masveida bedrišu remontu galvenajos valsts ceļos plāno pabeigt līdz 1. jūnijam

Šonedēļ uzsāktā masveida bedrišu remontu valsts galvenajos autoceļos plānots pabeigt līdz šā gada 1. jūnijam, informēja VAS «Latvijas Valsts ceļi» (LVC) valdes priekšsēdētāja vietnieks Aldis Lācis. Darbus pirmās šķiras ceļos iecerēts pabeigt līdz 15. jūnijam, savukārt pārējos — līdz 1. jūlijam. LVC prognozē, ka šogad tiks salabotas aptuveni tikpat daudz bedrišu, cik pērn — aptuveni 600 000 kvadrātmetru. Plānots iztērēt aptuveni piecus miljonus latu. Lācis atzina, ka joprojām dažviet zeme ir sasalusi, tādēļ vēlāk varētu parādīties līdz šim neatklāti bojājumi. LVC pārstāvis norādīja, ka bedrišu remonts nebeidzas līdz ar masveida darbu pabeigšanu. Pagaidām tiks labotas bīstamākās bedres, bet pēc tam arī pārējās. Viņš sacīja, ka par šādu pieeju ceļu pārvaldītājs saņem daudz kritikas, ka mazās bedrites netiek labotas. Taču tās tiks remontētas pēc bīstamāko bedru salabošanas. Valsts galvenajos autoceļos nav daudz «avārijās» bedru, taču šajos ceļos ir sabrukušī ceļu posmi, kas zaudējuši nestspēju, tāpēc tie būtu jālabo un jāpārklāj virsma, jo bedrišu remonts nav efektīvākā ceļa seguma uzturēšanas metode. Tomēr labākām metodēm pietrūkstot naudas. «Segumu uzturēšanai katastrofāli trūks līdzekļu», sacīja Lācis. Lai gan arī virsmas pārklāšanas metode negarantē kvalitāti, tā būtu iespējams aptvert lielu kilometru skaitu un samazināt bedrišu līpišanu. Pēc Lāča teiktā, ar šādu klājumu ceļi būtu izmantojami 8-10 gadus. LVC tuvākajos gados cer uz finansējuma pieaugumu ceļu uzturēšanai. Lācis uzsvēra, ka remonta deficīts ir milzīgs.

ES vēlas ikvienam pilsonim iemācīt trīs valodas

Eiropas Savienības valstu izglītības ministri tikšanās laikā Vīnē pārrunāja ieceri panākt, lai katrs eiropietis prastu trīs valodas. Nesen ministri nolēma sagatavot 15 un 16 gadus veco skolēnu valodu zināšanu pārbaudi Eiropas mērogā katrā ES valstī, lai noteiktu valodu mācīšanas līmeni un to uzlabotu. Informatīvajā apspriedē ministri vēlējas izstrādāt pamatojumu «kopīgai izglītības politikai». Iepriekš izstrādāt arī «novērtējumu kritērijus», kas būs palīginstrumenti, ar kā palīdzību izglītības atestātus pielīdzināt ES valstīs izdotajiem un atvieglot to atzīšanu. Apspriedē piedalījās arī piecu Rietumbalkānu valstu — Horvātijas, Albānijas, Serbijas un Melnkalnes, Bosnijas un Hercegovinas un Maķedonijas — izglītības ministri, lai veicinātu viņu iesaistīšanos ES izglītības reformu programmās. Vēl Austrijas prezidēšanas laikā ES līdz šā gada 30. jūnijam Eiropas Padome un Eiropas Parlaments izstrādās «Mūžizglītības programmu».

Ziņas sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «Novadnieks. Redakcija».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 53-07056, mob. tel. 9410288 (redaktorei),

53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

53-07058, 53-07059 (žurnālistiem). Fakss 53-07057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo

redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (otrdien, piektdien).

INFORMĀCIJA

Ministriņā pārrunā e-lietas pašvaldībās

Ar galvenajiem pašvaldību uzdevumiem izstrādātajā e-pārvaldes attīstības programmā 2005.-2009. gadam Latvijas pašvaldību izpilddirektoru sanākmē iepazinās Preiļu rajona padomes izpilddirektore Aina Pastore, «Novadnieku» informē Preiļu rajona padomes preses sekretāre Ginta Kraukle.

Jau šī gada septembrī ikvienam Latvijas iedzīvotājam būs pieejama e-paraksta iespēja, kas ļaus elektronisko parakstu izmantot dokumentu aprītē, iesniegumos, deklarāciju iesniegšanā, e-pasta vēstulēs un internetbankas pakalpojumos. Patlaban tiek

veikti pasākumi e-paraksta sertificēšanai un aizsardzībai. E-paraksts glabāsies un tiks izsniegts viedkartē, tas būs maksas pakalpojums. Attiecībā uz pašvaldībām, valsts apņēmusies iegādāties e-parakstu 50 tūkstošiem valsts un pašvaldību iestāžu darbiniekiem, skaidro A.Pastore, taču interneta pieejamība un datori jānodrošina pašiem.

Reizē ar tehnoloģiju attīstību pašvaldībās varētu ienākt arī e-pārvalde, taču pagaidām vēl nav Ministru kabineta noteikumu, kas precīzi definētu kritēriju, kādiem jāatbilst pašvaldībai, lai to varētu uzskatīt par e-pašvaldību, kur vajadzīgās formalitātes iedzīvotāji varētu nokārtot datorizēti.

Pēc Reģionālās attīstības

pašvaldību lietu ministrijas sniegtās informācijas, 38 Latvijas pašvaldībās vispār nav nekādu grāmatvedības programmu. 5 miljoni latu valsts atvēlējusi pašvaldības un valsts iestāžu grāmatvedības programmu modernizācijai. Atbalstu varēs saņemt arī tās pašvaldības, kuras grāmatvedības programmas uzlabojušas par saviem līdzekļiem, tiesa, līdzekļi pienākas tikai programmatūru iegādei, bet nevis datoru nomaiņai.

Pašvaldībām, domājot par iedzīvotāju ērtībām, iesaka savās administratīvajās ēkās iekārtot publiskos interneta pieejas punktus. Lai saņemtu finansējumu šīs ieceres īstenošanai, ir iesniegti 28 projekti (arī Latgales Reģiona

Attīstības aģentūras izstrādātais). Ministrijas uzskata, ka šādi publiskie interneta punkti pašvaldību ēkās veidotu ciešāku saikni starp pašvaldību un tās iedzīvotājiem, kuri bez maksas varētu ielūkoties arī pašvaldību interneta mājas lapās un iegūt vajadzīgo informāciju.

Tika pārrunāta arī iespēja izveidot pašvaldību e-lietu kompetences centrus, kas sasauca ar Preiļu rajona padomes ieceri veidot informāciju tehnoloģiju nodaļu, kas sniegtu atbalstu pašvaldībām un nodrošinātu kvalitatīvu datortehnikas un interneta tīklu apkalpošanu rajonā.

Pieņem kadastrālās vērtēšanas noteikumus

Ministru kabinets pieņēma kadastrālās vērtēšanas noteikumus, kuri izstrādāti saskaņā ar Valsts kadastra likumā noteikto deleģējumu.

Noteikumi paredz kadastrālo vērtību bāzes izstrādi un kadastrālo vērtību pārēķinu nekustamā īpašuma grupai (zemei un ēkām) vienlaicīgi visā valsts teritorijā ik pēc četriem gadiem, starplaikā (otrajā gadā) indeksējot kadastrālās vērtības ar tirgus korekcijas koeficientu. Pašreiz spēkā esošie noteikumi paredz kadastrālo vērtību bāzes izstrādi pa atsevišķām pašvaldību teritorijām.

Tāpat noteikumus paredzēta jauna, ar nekustamā īpašuma tirgus analīzes informāciju pamatota lauku zemes kadastrālo vērtību bāzes izstrādes kārtība un jauna lauku apvidu lauku zemes kadastrālās vērtības aprēķina formula. Būs noregulēta arī inženierbūvju kadastrālo vērtību bāzes izstrādes un kadastrālo vērtību aprēķina kārtība, kas nebija atrunāta ārējos normatīvajos aktos, un precīzi noteikta kadastrālo vērtību ietekmējošo apgrūtinājumu izvērtēšanas kārtība.

Kadastra informācijas sistēmā reģistrēti aptuveni 4,9 miljoni kadastra objekti, tostarp 911 000 zemes vienības, 4900 zemes vienību

daļas un 1 332 000 būves, kuriem jāaprēķina kadastrālās vērtības.

Noteikumu autori uzskata, ka, pēc vienotiem principiem noteikta un nekustamā īpašuma tirgus informācijai atbilstoša, kadastrālā vērtība veicinās ekonomiskās vides saikārtotību un investīciju pieņemšanu. Kadastrālā vērtība ir arī pamatrādītājs izpirkšanas maksas noteikšanai nekustamā īpašuma privatizācijā, un tā kalpo kā orientieris kredītiem un investīcijām, kas savukārt rada iespējas tautsaimniecības nozaru attīstībai.

Šie noteikumi nodrošinās visu īpašumu grupu un konkrētu nekustamo īpašumu

novērtēšanu uz vienlīdzīgiem principiem atbilstoši tirgus izmaiņām un aktuāliem datiem Kadastra informācijas sistēmā. Tāpat objektīvi noteiktas kadastrālās vērtības mazinās spriedzi starp nekustamā īpašuma jektu īpašniekiem.

Kadastrālo vērtību bāzes aktualizācija pa nekustamā īpašuma grupām vienlaicīgi visā valsts teritorijā nodrošinās informatīvo bāzi optimālas nodokļu politikas veidošanai, lai nekustamā īpašuma tirgus cenu kāpuma apstākļos varētu realizēt sabalansētu nodokļu politiku dažādām īpašuma kategorijām, izvērtējot maksātspēju.

Piena kvotas vairs nevarēs nomāt un dāvināt

Zemkopības ministrija ir izstrādājusi grozījumus Ministru kabineta noteikumos «Kārtība, kādā tiek veikti darījumi ar piena kvotām, šo kvotu administrēšanas un kontroles kārtība, kā arī soda naudas aprēķināšanas un iekasēšanas kārtībā», kas tika izsludināti Valsts sekretāru sanāksmē.

Normatīvā akta projektā tiek svītroti nosacījumi, kas attiecas uz piena kvotu nomas un dāvinājuma darījumiem, un tas nozīmē, ka līdz ar šo noteikumu stāšanos

spēkā šādus darījumus vairs nevarēs veikt. Turpmāk būs iespējams veikt tikai piena kvotas pirkšanu un pārdošanu, pārveidošanu, kā arī varēs atteikties no piena kvotas un pieprasīt kvotu no valsts rezerves.

Līdz šim, piesakoties piena kvotām no valsts rezerves, bija jāizpilda viens no trim nosacījumiem. Grozījumi normatīvajā aktā paredz saglabāt noteikumus tikai vienu nosacījumu, proti, no valsts rezerves ražotājam piešķir piena kvotu vai paliecināt tās apjomu, ja piena ražotāja ganāmpulks ir reģistrēts dzīvnieku un ganām-

pulku reģistrā un piena ražotājs ir izpildījis vismaz 70 procentus no viņam piešķirtās līdzšinējās piegādes un/vai tiešas tirdzniecības kvotas. Precīzēti arī nosacījumi soda naudas samaksai: piegādes kvotas pārsniegšanas gadījumā piena ražotājs līdz 1. augustam samaksā soda naudu par iepriekšējā kvotas gadā pārsniegto piena kvotu piena pircējam, bet tiešās tirdzniecības kvotas pārsniegšanas gadījumā un piena pircēja darbības pārtraukšanas gadījumā — Lauku atbalsta dienestam.

Piena kvotu pirkuma darījumus turpmāk varēs veikt

kārtējā kvotas gadā līdz 15. februārim. (Līdz šim noteiktais datums bija 1. janvāris.) Grozījumi arī paredz, ka turpmāk piena paraugu testēšana jāveic akreditētā trešās puses laboratorijā, kuras akreditācijas sfērā iekļauta piena fizikāli ķīmiskā un mikrobioloģiskā testēšana. Testēšana jāveic ne retāk kā divas reizes mēnesī. Līdz šim normatīvajā aktā nebija noteikts ne piena pārbaudes biežums, ne trešās puses laboratorija, kas šobrīd Latvijā ir SIA «Piensaimnieku laboratorija».

«Var neticēt nekam,
bet tad tas ir jādara
intensīvi.»

K.Liotārs

OTRDIENAS INTERVIJA

«Pika, liecies mierā! Palaidne tāda, proties kaunu!» saimniece baras uz labi kopto, visu lutināto melnbalto kaķeni. Tā, savukārt, uzmet mums skatienu, kas skaidrāk par skaidru liecina, sak, jūs divkājaini, tikai paši domājat, ka esat te galvenie. Ar visu mājas noslēpumu pārzinātājas izskatu un uzvedību viņa rāda, ka viss ir vislabākajā kārtībā – es spēlēšos, bet jūs, ļautiņi, varat arī runāties.

Un tā, šī otrdienas saruna ir ar NATĀLIJU ŽELVI – pēc izglītības mediķi, pēc būtības – plašu un daudzpusīgu personību.

Būt saskaņā ar sevi un pasauli

— Beidzot laukā pavasaris. Kā jūtaties šajā gadalaikā?

— Ai, vai tad to var tā uzreiz noformulēt... Spīd saule, garastāvoklis uzreiz labāks. Arī darba pilnas rokas. Liekas, jo vairāk dari un centies, jo vairāk nepadarīts paliek. Starp citu, ziemā tāpat. Nekādi nevaru saprast, kur laiks skrien.

— Vai jums arī liekas, ka agrāk dienas un gadi nesteidzās tik ātri?

— Jā, kad vecmamma teica, ka mūžs pagājis kā viena diena, es nekādi nevarēju saprast, kas par lietu. Tagad ar gadiem, kad pati palieku vecāka, sāku saprast, ka viņai laikam bijusi taisnība. Skatos, tikko bija Jaungads, bet tagad jau Jāņu diena jāgaida. Un katrs nākamais gads skrien vien ātrāk.

— Vai jums ir brīži, kad apsēsties, padomāt, pafilozofēt, tā teikt, savu veikumu novērtēt?

— Šādi brīži ir jāatrod, jo nevar visu laiku tikai skriet un darīt. Šajā dzīvē visam jāatrod vieta – gan darbam, gan atpūtai, gan ģimenei, bērniem.

— Kur pagāja jūsu pašas bērnība?

— Tepat, Preiļu pagasta Rubinos. Agrā bērnībā paspēju vēl ganos iet, kolhoza lopus pieskatīt. Ļoti labi zinu arī visus lauku darbus, esmu pie tā pieradusi.

— Vai toreiz, lopus ganot, domājat – izaugšu liela, izmācīšos par... Par ko?

— Nē, nē, nē... Viss notika tā, kā tam jānotiek. Katram ir sava vieta dzīvē jāatrod pašam, sekojot norādījumiem, kā TUR mums katram nosprausts. Arī es domāju, ka ir kāds augstāks spēks, kas mūs visus regulē. Ne velti saka – cilvēks domā, bet Dievs dara.

Mani sanāca tā, ka pēc pamatskolas gribas iegūšanas toreizējā Preiļu 1. vidusskolā aizgāju mācīties uz Cēsu medicīnas māsu skolu. Izvēles ziņā es nekad nesmu šaubijusies. Laikam tāpēc, ka bērnībā slimoju, gadijās slimnīcā pagulēt, braucu uz sanatorijām. Iespaidi bija tik spilgti, ka, pārbraucot mājās, ar draudzenēm un māsiņām spēlēju tikai slimnīcas un aptiekas. Visas iespējamās pudelītes bija savāktas un piebērtas ar smiltīm, graudiem, pupām, brūvējām zāļu šķidrums un tā tālāk.

Uz Cēsu medicīnas skolu braucu arī tāpēc, ka tajā pusē dzīvoja mani radi. Vecmāmiņa un vectētiņš, jau būdami pusmūžā, pēc kara gados pārcēlās uz dzīvi Vidzemē. Viņi man bija vieni no dvēseliski vistuvākajiem cilvēkiem. Ir divas dažādas cilvēku kategorijas – inteligenti un izglītoti cilvēki. Par vecmāmiņu un vectētiņu es varu teikt vienu – lai arī abi nebija augstās skolās gājuši, viņi bija sirdsgudri. Vectētiņš vairāk literāras dabas. Viņa stāsti pat tika publicēti. Vecmāmiņas teicienus atceros vēl šobaltdien, un, lai cik divaini nebūtu, ar gadiem tas notiek arvien biežāk.

No vecvecākiem esmu paņēmusi sev līdzi piemēru, ka ģimeniskas attiecības var veidot gandrīz vai ideālas, ka, neskatoties uz grūtībām, var mīlēt un cienīt viens otru visu mūžu.

Tagad domāju, ka viņu attiecības bija īpašas, jo abi nomira gandrīz vienā dienā. Vispirms viņšaulē aizgāja vecmāmiņa, bet vēl nebiju atvedusi bērnu galdautu, kad nācās braukt atvadīties arī no vectētiņa.

— Jūs vēl piederat pie tās padomju laiku paaudzes, kas pēc profesijas iegūšanas atgriezās dzimtajā pusē. Vai nenozēlojat?

— Kad mācījies Cēsīs, mana pirmā prakse bija Preiļu slimnīcas ķirurģijas nodaļā. Pēc otrā kursa palaidu atvaļinājumā pro-

«Launi darbi piesaista jaunumu, labi darbi piesaista labo. Tāpēc centieties pārliecināt sevi, ka jums ar katru dienu, ar katru soli klājas arvien labāk. Ticiet, ka tā arī būs,» savu pārliecību stāsta Natālija. Toties kaķene Pika tikai īsu mirkli spēj paciest fotografēšanos. Viņai citas, svarīgākas lietas darāmas. Foto: A. Stepanovs

cedūru kabineta māsiņu. Tad gan baidījies, kā tikšu galā, kā sistēmas likšu, kā šļirces vārišu. Brīžiem pēc maiņas gāju kājām mājās un asaras bira kā pupas.

— Bet nebija taču tā, ka gribētos skolu pamest?

— Nē! Man tāda doma pat prātā nenāca. Vienmēr esmu turējusies pie iesāktā, lai pabeigtu jebkuru darbu.

Mācības ilga trīs gadus. Kur bijām praksē, tur arī strādāt vajadzēja. Tajā laikā Preiļos tika nodota ekspluatācijā tagadējā poliklīnikas ēka. Mēs, jaunās māsiņas, mazgājām logus, tīrījām visu kabinetus.

Vispirms strādāju ķirurģijas nodaļā, tad aizgāju dekrēta atvaļinājumā. Pēc tam darbs procedūru kabinetā poliklīnikā, sekoja otrs dekrēta atvaļinājums. Kad uzcēla jauno slimnīcas ēku un atvēra intensīvās terapijas nodaļu, sāku strādāt tur. Arī endoskopijas kabinetā man ir ilga pieredze.

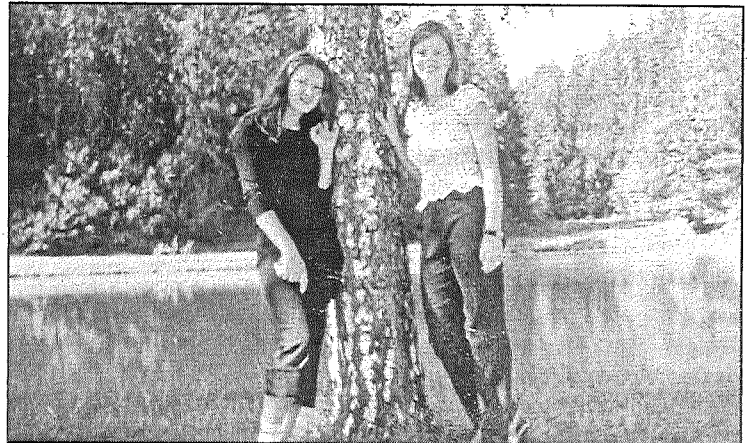
— Jūtaties apmierināta ar to, ka izvēlējāties medicīnu?

— Jā, man patīk mans darbs un neko citu neesmu pat domājusi. Tie nav skaļi vārdi, bet zinu, cik tas ir brīnišķīgi – ar patīku no rīta iet uz darbu. Tas dod labus rezultātus, panākumus. Ja vēl ar prieku nāc vakarā mājās, neko labāku nevar vēlēties.

Zinu vienu, nekad nevarētu strādāt pie konveijera, kad dienu dienā jāveic monotonas kustības, viens un tas pats, viens un tas pats. Man vajag būt kustībā, būt cilvēkos.

Cilvēkam pats galvenais ir veselība, lai vai kādi laiki – padomju vai tagadējie. Medicīna strauji attīstās, saņemam jaunu aparāturu, tiek izgudrotas jaunas zāles. Taču visam pamatā ir divi cilvēki – ārsts un patients, viņu savstarpējās attiecības. Pa šiem gadiem esmu daudz ko iemācījies, piemēram, ātri reaģēt.

Esmu sapratusi, ka cilvēkam pašam ar sevi jātiek galā. Ja ir gribēšana, katrs ar savām vainām var tikt galā. Jā, mediķi ārstē slimības. Pacientam jātiek skaidrībā ar slimības cēloņiem un tie jānovērš. Visbiežāk šie cēloņi meklējami viņā pašā. Katrs cil-

● Dagnija un Ineta uz mājām atbrauc reti, bet tās ir reizes, kad sarunās ar mammu paiet vai puse nakts. Foto no N.Želvas albuma

vēks slepenībā šo ceļoni jau zina, tikai vairums to neapzinās.

Es vienmēr esmu priecājusies par vecajiem tantukiem, kuri saka, meitiņ, man tak vēl jādzīvo, jātagaid mazdēliņš no armijas, mazmeitiņa pie vīra jādzīd. Viņām visādu plānu pa pilnam. Parasti šīs dzīvespriecīgās večiņas izveselojas un dzīvo vēl ilgus gadus. Bet cits tik vien māc, kā kunkstēt – esmu slims, laikam miršu.

Jācinās! Kas var būt vēl svarīgāks nekā dzīve? Darba gadi intensīvās terapijas nodaļā man deva rūdījumu, citu skatījumu uz dzīvi. Iemācījies atšķirt mazas likstas no lielām bēdām. Eju uz darbu domāju – cik labi, saulīte spīd, jutos labi, ar maniem mīļajiem viss kārtībā. Ak, tās ķibeles? Tie ir si-ku-mi!.. Sīkumi. Jāprot atšķirt to, vai ir vērts uztraukties vai varbūt labāk atlikt uz vēlāku.

Esam tik niecietīgi, tik nepacietīgi. Tikko kaut kas notiek, mēs jau vaimanājam. Bet patiesībā nekas īpašs nav atgadījies. Bet tad, ja kas patiešām nozīmīgs, sāpīgs un satraucošs dzīves ceļā gadījies, jāsaprot, ka liktenis mūs tādā veidā māca un brīdina, lai nenotiktu kas nenovēršams. Diemžēl mēs tik tālu neaizdomājamies.

— Savā darbā katram mediķim nākas saskarties ar nāvi. Vai pie tā iespējams pierast?

— Zināma pierašana notiek, jo visām pasaules nelaimēm līdzī izdzīvot nav spējīgs neviens. Mācos uz notiekošo skatīties filozofiski jeb dzīvesgudri, kā to darīja mana vecmamma. Arī savām meitām lieku to pie sirds. Jo palieku vecāka, jo biežāk atceros viņas teicienus. Dienu sāk ar dziesmu, vakaru beidz ar lūgšanu. Proti lūgties, bet neaizmirsti Dieviņam arī pateikties par to, kas tev dots. Vai nav jauki?

— Natālij, jūs esat vīrs ir ziedu salona «Astra» un dārzkopības lietu veikala īpašnieks. Arī jūs tur esat bieži sastopama. Kā abi nonācāt līdz šai ziedošajai dzīvei?

— Kad apprecējāties, Aivars bija šoferis toreizējā starpkolhozu celtniecības organizācijā. Šoferiem un medicīnas māsām arī padomju laikos nekādas dižas algas nebija. Bijām spiesti kaut ko darīt lietas labā, jo mums neviens neko gatavu priekšā nenolika.

Kas atlika? Atlika tikai strādāt. Pie mammas laukos stādījām un audzējām kāpostus, vedām uz Leningradu pārdot. Tāda peļņišana beidzās līdz ar robežu parādīšanos starp bijušajām padomju republikām.

Tad kādu reizi aizbraucām ciemos uz Tukumu pie māsiņas. Tā kā Krāslavā visi audzē gurķus, tā Tukumā audzē rozes un neļķes. Siltumnīca pie siltumnīcas. Mums visu smuki parādīja, izstāstīja, iedrošināja pamēģināt. A kas mums, jauniem, enerģiskiem? Uzcēlām pirmo siltumnīcu un līdz Holandes ziedu plūdiem audzējām neļķes. Vēlāk tas kļuva neizdevīgi. Aivars uzsāka tirdzniecības biznesu, pamazām es iegāju tajā lietā iekšā, jo viens nevar ne izdomāt, ne izdarīt.

— Veikals jums bija jauna sfēra. Vai tas nemulsināja?

— Ziniet, viss notiek tikai tā, kā tam jānotiek. Nebija ne domāts, ne plānots, bet tagad nu esam tur, kur esam.

— Vai paši vēl turpināt ziedu audzēšanu?

— Tikai savam priekam. Arī dārzenus paši sev audzējam. Esmu ekoloģiski tīra dzīvesveida piekritēja. Man patīk dilles no sava dārza. Arī pašas audzēts tomāts labāk garšo. Ja kāds speciālists redzētu manu dārziņu, droši vien šausmās galvu saķertu, jo tur man aug viss, ko vien var dārzā iedomāties – ogas, dilles, puravi un turpat līdzās zaļumi priekš pušķiem veikalam.

Kad nāk pavasaris un pamazām zeme atkūst, nevaru sagaidīt, kad varēs pirkstus tajā ielaist, sēkļiņas ierušināt. Tā ir baigā relaksācija, negribu nevienu redzēt un saņemt, tikai dārzā ļaujiet pabūt.

— Kā meitas uz šīm lietām lūkojas?

— Zemes darbi viņām neiet pie sirds, lai gan palīdzību man nekad neatsaka. Ineta ir vecāka, Kultūras akadēmijā mācās maģistrantūrā, strādā ziņu aģentūrā LETA. Mana maziņa ir Dagnija, Ekonomikas un kultūras augstskolas otrā kursa studente. Kad mācības būs galā, viņu turpmākā dzīve noteikti nebūs saistīta ar laukiem un zemi.

— Vai jums ar Aivaru biznesa pienākumi sadalīti?

— Darām to, kas kuram labāk padodas. Es vairāk atbildu par saimniecisko dzīvi, par kārtību, tīrību, organizēju pārdevēju darbu, baros ar kaķeni Piku, kurai, pretēji visiem aizliegumiem, vislabāk patīk uzturēties veikala tirdzniecības zālē. Ierīkojas uz kāda sēklu maisa un augstprātīgi lūkojas uz visiem.

Cilvēks, ja grib, visu var iemācīties. Esmu studējusi literatūru par sēklām, graudiem, gājusi visdažādākajosursos – adīšanas, šūšanas, floristikas, datorkursos, šoferu... Vārdu sakot, es neprotu garlaikoties. Meitenes man prasa, kur es ņemu dopingus un labu garastāvokli. Ziniet, es šo jautājumu uztveru kā augstu savu spēju novērtējumu. Lai gan patiesība atkal ir manas vecmammās teiktajā, ka vajag dzīvot saskaņā ar sevi un pasauli.

L. Kirillova

Mūsdienu traģiskākā atomkatastrofa

Černobiļas atomelektrostacijas darbību apturēja 2000. gadā, tomēr pirms divdesmit gadiem notikušās avārijas smagās sekas liek to atcerēties arī šodien. Ukrainai, Baltkrievijai un Krievijai tas ir nepatīkams pagātnes mantojums – vairākos apgabalos ar simtiem tūkstošiem iedzīvotāju patiesā radiācijas situācija pat vēl nav izziņāta.

Neveiksmīgais eksperiments

Lai ievērotu citu rūpniecības «mafiju» intereses, Černobiļas atomelektrostacijas direktors Bruhanovs bija spiests pieļaut, ka ceļā uz atomstacijas jauno reaktoru būvlaukumu dažādi celtniecības materiāli mēdza vienkār-

ši «pazust». Saskaņā ar ukraiņu žurnālista Jurija Ščerbaha ziņām tikai 1985. gadā vien «pazuda» 2350 tonnas pietā reaktora būvlaukumam domāto metālkonstrukciju. 1986. gada sākumā spēkstacijas tehniskais stāvoklis jau bija tik nopietns, ka Bruhanovs sāka apdomāt iespēju pārceļties uz augstāku un mierīgāku posteni. Lai to panāktu, bija nepieciešami īpaši ražošanas panākumi. Černobiļas atomelektrostacijas vadība piekrita veikt īpaši bistamu reaktora darbības pārbaudi, no kuras iepriekš bija atteikušās visas citas PSRS atomstacijas, jo reaktors bija jāapstādina, vienlaikus atslēdzot tā avārijas dzesēšanas sistēmu.

Eksperimentam atomstacijā gatavojās pavisam kā vēl vienam plānveida pasākumam, kas bija jāveic atbilstoši piesūtītajām instrukci-

jām. Augstākstāvošās iestādes bija priecīgas, ka kāds uzņemies šo nepateicīgo darbu, un par gaidāmo eksperimentu neinteresējās. Naktī uz 1986. gada 25. aprīli sākās Černobiļas atomstacijas ceturta reaktora apstādīšana. Viss ritēja, kā paredzēts, taču divos dienā Kijevas elektrotīkls pēkšņi pieprasīja uz laiku pārtraukt reaktora apstādīšanu strāvas trūkuma dēļ. Līdz ar to neglābjami bija izjaukta reaktora aparatūras iedarbināšanas kārtība.

Pēc eksperimenta atsākšanas vienpadsmitos vakarā ceturta reaktora inženieri, turpinot aklī sekot instrukcijām, sāka zaudēt kontroli pār reaktora darbību, tomēr, gribēdami savlaicīgi atskaitīties par paveikto, nolēma nevis gaidīt vēl vienu dienu un sākt visu no jauna, bet gan turpināt iesākto. Skaitļošanas mašīna, kas

reģistrēja reaktorā notiekošos procesus, apkopēja datus ar desmit minūšu nokavēšanos un nespēja savlaicīgi brīdināt par iekārtas draudīgo sakaršanu. Tas, ka situācija ir bīstama, kļuva skaidrs pulksten 1.23 naktī uz 26. aprīli, kad beidzot iedarbināja kodolreakciju apturēšanas avārijas iekārtu. Par nelaimi padomju reaktors «RBMK – 1000» bija iekārtots tā, ka šāda rīcība to sākotnēji sakarsēja vēl vairāk. Astotspadsmit sekundēs sakarsēto gāzu koncentrācija kļuva tik liela, ka reaktors uzsprāga, izmetot ne mazāk kā 170 tonnas radioaktīvu materiālu līdz pat vienpadsmit kilometru augstumam.

(Fragments no LU Vēstures institūta pētnieka Jura Pavloviča raksta «Latvijas Avīzē»)

Saskaņā ar Rietumu finanšu organizāciju datiem līdz 2000. gadam Černobiļas atomelektrostacijas seku likvidācijai pasaulē izdeva 120 miljardus ASV dolāru.

1989. gada beigās PSRS Valsts plāna ekspertu komisija atzina, ka PSRS maksimālie zaudējumi Černobiļas atomsprādziena rezultātā līdz 2000. gadam būs no 180 līdz 250 miljardiem rubļu.

Piesārņotā teritorija: 24,5 tūkstoši km²: Ukrainā – 4000 km², Krievijā – 7000 km², Baltkrievijā – 13,5 tūkstoši km².

No piesārņotajām teritorijām evakuēti vairāk nekā 150 tūkstoši cilvēku. Saskaņā ar dažādiem avotiem bojā gājuši no 100 līdz 400 cilvēku.

Piesārņotajā teritorijā joprojām dzīvo pieci miljoni cilvēku: Ukrainā – 1,5 miljoni; Krievijā – 600 tūkstoši; Baltkrievijā – 2,2 miljoni.

APMAKSĀTS RAKSTS

Attīsta ražošanu, iesaistoties Eiropas Sociālā fonda projektā

Pagājušā gada oktobra sākumā Preiļu uzņēmuma SIA «Jata» šūšanas cehā par Eiropas Sociālā fonda līdzekļiem ierīkotajās darba vietās sāka strādāt un amata prasmi apgūt 10 šuvējas. Šāda iespēja tika piedāvāta projekta «Subsidēto darba vietu nodrošināšana invalīdiem, pirmspensijas vecuma un ilgstošajiem bezdarbniekiem šūšanas uzņēmumā «Jata»».

Ir pagājis mazliet vairāk nekā pusgads, kas ir pietiekams laika periods, lai izvērtētu pirmos rezultātus. Kā stāsta uzņēmuma valdes loceklis un projekta vadītājs Vilhelms Veļeckis, projekts paredzēts divu gadu garumā. Atbilstoši nosacījumiem, kas paredz šajā laikā posmā izveidot 20 jaunas darba vietas minētajām bezdarbnieku mērķa grupām, pašlaik šūšanas cehā profesionālās iemaņas ieguvušas, nostiprinājušas un veiksmīgi strādā 10 šuvējas. «Ja cilvēks ir bijis bez darba vairākus gadus, ir jāpalīdz viņam atgriezties šajā vidē, jo reizēm tas var būt gan fiziski, gan emocionāli grūti,» skaidro projekta vadītājs, tāpēc līdz ar pirmajām darba dienām katram jaunpieņemtajam strādniekam norīkots darbuzdevums, kas pēc speciāli izstrādāta mācību plāna ievadīja profesijā. Protams, pirmajos mēnešos šuvējām nācās pierast pie mašīnām, iekārtām, viņas iemācījās izpildīt vienkāršākas darba operācijas. «Pašlaik mūsu meitenes lieliski tiek galā ar pietiekami sarežģītu izstrādājumu izgatavošanu. Ar to esam apmierināti ne tikai mēs, bet arī pasūtītāji no Skandināvijas, kuriem gatavojam visdažādāko modeļu darba un speciālos apģērbus,» priecājas V. Veļeckis.

Lai kādreizējo bezdarbnieku iekļaušanās darba procesā un arī kolektīvā būtu veiksmīgāka, projekta ietvaros regulāri tiek organizētas konsultācijas likumdošanā, darba drošībā, lekcijas par psiholoģijas un ekonomikas jautājumiem.

L. Kirillova

● Eiropas Sociālā fonda atbalstītā projekta ietvaros SIA «Jata» šūšanas cehā kopš pērnā gada oktobra sākuma strādā 10 šuvējas. Šajā attēlā redzamas četras no viņām – (no kreisās) Zinaida Trifanova, Ļubova Zarjanska, Silvija Sprinģe un Elita Pastare (strādā pie darbmalda).

Foto: A. Stepanovs

Uguns posta darbi rajonā aizvadītajās brīvdienās

22. un 23. aprīlī Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) Preiļu brigādes dežūrdarbi tika saņemti izsaukumi uz 13 kūlas ugunsgrēkiem. Ugunsnelaimes notikušas arī Preiļos un Līvānos.

VUGD Preiļu brigādes komandieris Valērijs Haritonovs «Novadniekam» pastāstīja, ka šogad rajonā notikuši jau 72 pērnās zāles dedzināšanas izraisīti ugunsgrēki. Degušas platības vairākos simtos hektāru, nodegušas divas neapdzīvotas mājas un piecas saimniecības ēkas. Tikai laimīgi sagādāšanās dēļ liesmas nav plūsušas mežos un jaunaudzēs, nav reģistrēti arī cilvēku upuri. Visplašākais pērnās zāles degšanas gadījums reģistrēts 23. aprīlī, kad Preiļu pagastā netālu no Moskvī-

nas dedzis lauks aptuveni 100 hektāru platībā.

Kūlas ugunsgrēki šopavasār visviežāk notikuši Aglonas pagastā, kā arī Vārkavas pusē. Jau tuvākajās dienās VUGD Preiļu brigādes komandieris V. Haritonovs dosies uz šīm pašvaldībām, kur kopā ar vietējiem zemes ierīkotājiem apsekos izdegušās platības. Zemju īpašniekiem tiks sastādīti administratīvie protokoli un nāksies maksāt soda naudu.

Preiļos nepārtraukti dežūrē divas ugunsdzēsēju brigādes. Sestdien jau no paša rīta viri bija devušies izbraukumos dzēst kūlas ugunsgrēkus, stāsta brigādes komandieris. Pēcpusdienā tika saņemta informācija par ugunsgrēku, kas izcēlies Preiļos, Celtnieku ielā 11. nama pagrabtelpās. Pirmie notikuma vietā ieradās ugunsdzēsēji, kuri strādāja pērnās zāles

degšanas likvidācijā Riebiņu pagastā. – Noteikumi paredz, ka pilsetā mums jāierodas ugunsgrēka vietā piecu minūšu laikā, bet šoreiz nācās gaidīt 15 minūtes, jo depo nevienas brīvas ekipāžas nebija. Tika izsaukti arī darbinieki no maiņas, kam todien bija brīvdiena, — stāsta V. Haritonovs.

Pagrabtelpas bija stipri piedūmotas, dzēsana ilga vairākas stundas, tajā piedalījās visas ugunsdzēsēju rīcībā esošās brigādes. Darbus sarežģīja tas, ka pagrabtelpas pieblīvētas ar dažādām mantām.

Ugunsgrēka patiesos iemeslus noskaidros policijas darbinieki, bet ugunsdzēsējiem pagaidām ir divas versijas – neuzmanīga apiešanās ar uguni (pagrabā atstāta degoša svece) vai elektroinstalācijas bojājums.

L. Kirillova

● Preiļos, Celtnieku ielā 11 dega mājas pagrabtelpas. No lielas nelaimes bija iespējams izvairīties vienīgi tādēļ, ka ugunsgrēks izcēlās dienā un laikus tika pamanīts.

Latgales piensaimniecību turētāji var cerēt uz labu noietu sieram

Preiļu lauku konsultāciju biroja vadītāja Silvija Dreijere regulāri dodas uz Briseli, kur darbojas piensaimnieku darba grupā un kopā ar citu Eiropas Savienības valstu pārstāvjiem apspriest aktuālās nozares problēmas un uzklausa ES ierēdņu viedokļus. Šoreiz viņai jautājam, cik pamatotas ir Latvijas piena lopkopības ganāmpulku turētāju bažas par to, ka piena ražošanas varētu tikt ierobežota.

Piena kvotas Latvijai pagaidām saglabāsies

Līdz 2013.-2014. gadam varam būt puslīdz droši, ka piena kvotas Latvijai saglabāsies. Kā būs tālāk? Visdrīzāk piena kvotēšana tiks izbeigta. Tas nozīmē, ka nebūs garantēts noteikts piena daudzums, ko zemnieku saimniecība un valsts kopumā varēs saražot, lai gan pagaidām par to pārāgrī spriest. S.Dreijere stāsta, vecajās Eiropas Savienības dalībvalstīs lauksaimnieki jau tagad pāriet uz vienoto saimniecības maksājumu. Viņiem sašutumu rada tas, ka atbalsta summas gadu

no gada samazinās, bet prasības labturības un higiēnas jomā ievērojami paaugstinās. Pavisam zemniekiem jāievēro 19 regulas. Sevīši asi pret to uzstājas Vācijas pārstāvis, prasot, kad beidzot Eiropas Komisija izbeigs šo patvaļu. Latvijā situācija nav tik sarežģīta, jo pie mums atbalsts nāk no dažādām «kabatām» un arī regulu prasību ziņā jau esam griestus sasnieguši.

Piensaimniecības nozarei gaidāms vislielākais atbalsta samazinājums

Pētot gaidāmo finansējumu turpmākajiem gadiem, var secināt, ka piensaimniecības nozarei maksājumu samazinājums reformas gaitā būs vislielākais. Eiropas lauksaimniekus neapmierina tas, ka vienlaikus ik gadu tiek palielināts finansējums maksājumu administrēšanai.

Tieši Pasaules Tirdzniecības organizācijas prasības ir galvenais iemesls, kāpēc radušās šādas problēmas. Tiek pieprasīts atcelt piena produktu eksporta subsidēšanu. Tā kā piens šajā

ziņā ir visjūtīgākais produkts, pagaidām nav skaidrs, kā Eiropas Savienības institūcijas spēs «sarunāt» ar Pasaules Tirdzniecības organizāciju. Cerams, ka maijā vai jūnijā sarunas starp abām pusēm būs beigušās un kļūs zināms to rezultāts.

No nākamā gada Latvijā sāksies jaunais programēšanas periods. Vecajās Eiropas Savienības dalībvalstīs 20% no piešķirtās naudas tiks dalīta starp lauksaimniecības un lauku atbalstu. Politiski visās valstīs vairāk sliecas atbalstīt lauku nevis lauksaimniecības atstību.

Uztraukumu rada arī tas, ka gandrīz visās Eiropas valstīs ap 50% zemnieku ir vecāki par 50 gadiem. Tā kā piensaimniecības attīstība ir ļoti atkarīga no tā sauktā cilvēciskā faktora, tas liecina, ka būs problēmas arī šajā ziņā. Ja nozarei nebūs atbalsta, var pieņemt situāciju, ka aptuveni 20% piena ražotāju Eiropas Savienības valstīs nākotnē ir neskaista. Paredzams ganāmpulku skaita un govju skaita samazinājums, tomēr aprēķināts, ka saražotā un realizētā piena daudzums nesamazināsies. To tiek cerēts panākt ar govju ražīguma pieaugumu.

Gaidāmas arī cerīgas lietas

Eiropā problēmas rada sviesta, piena pulvera un kazeīna realizācija, kas pasaules tīrģū vispār nav konkurētspējīgs. Toties sieram ir labas perspektīvas (lai gan šī gada sākumā siera cenas bija nedaudz kritušas). Speciālisti uzsver, ka, neskatoties uz līdzšinējām produkta cenu svārstībām, siers ir ar ļoti augstu pievienoto vērtību.

Nākotnē jādomā, kā ražot vairāk siera, jo tas ir rentabls. Latgales piensaimniekiem tā ir laba ziņa, jo Čedara sieram pasaules tīrģū ir ļoti augsta cena. Līdz ar to gaidāms arī piena iepirkuma cenu pieaugums.

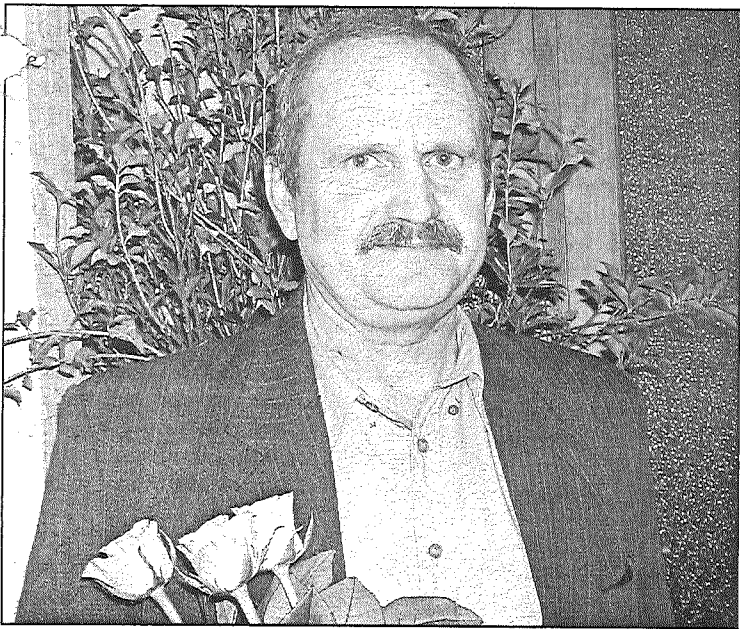
Par piena cenām

S.Dreijere iepazīstina ar statistikas datiem par piena iepirkuma cenām Eiropas Savienībā. Pagaidām pārstrādes uzņēmumu iepirkuma cenas pie mums ir vienas no zemākajām, vēl lētāk iepērk tikai lietuvieši. Taču par to nav jāsatraucas, jo tendence ir pozitīva. Tas nozīmē, ka cenas lēnām, bet tomēr augs.

Šī gada janvārī Eiropas Savienības valstīs vidējā piena iepirkuma cena bija 29,18 eiro par 100 kilogramiem piena. Taču vērojamas atšķirības starp tā sauktajām vecajām dalībvalstīm un tām, kas ES iestājušās pēdējās. Tā 15 vecajās dalībvalstīs par 100 kg piena janvārī maksāja 30,36 eiro, bet jaunajās – 27,42 eiro.

Lielākas cenu atšķirības vērojamas katrā atsevišķā dalībvalstī. Piemēram, Igaunijā par pienu janvārī maksāja 24,63 eiro par 100 kilogramiem, Lietuvā – 21,65 eiro, Polijā – 26,62 eiro, bet **Latvijā – 24,02 eiro**. Pie tam šajās zemēs vērojama cenu pieauguma tendence. Gluži pretēji ir vecajās dalībvalstīs, kur cena pamazām krītas. Ja Beļģijā 2002. gada janvārī par 100 kilogramiem piena maksāja 33,14 eiro, tad šogad – 29,93. Dānijā cenu kritums ir attiecīgi no 34,84 līdz 30,16 eiro par 100 kilogramiem. Visvairāk lauksaimnieki par pienu saņem Eiropas dienvidu zemēs, piemēram, Grieķijā – 35,33 eiro, Kiprā – gandrīz 40 eiro, tomēr galvenais augsto cenu iemesls ir tas, ka šajās valstīs pienu iegūst salīdzinoši ļoti maz un pēc tā ir augsts pieprasījums.

Labākais lauku attīstības speciālists rajonā

● Livānu novada Turku un Rožupes pagasta lauku attīstības speciālists Dominiks Jauja ir viens no pieredzējušākajiem savas nozares speciālistiem, zemniekiem bieži rīko pieredzes apmaiņas braucienus uz kaimiņu rajoniem, dalās savās bagātās zināšanās. Foto: A.Stepanovs

Latvijas lauku konsultāciju centra rīkotajā konkursā «Labākais lauku attīstības speciālists 2005» par uzvarētāju Preiļu rajonā atzīts DOMINIKS JAUJA no Livānu novada.

Šāds konkurss risinājās visos Latvijas rajonos. Atbilstoši konkursa nolikumam vērtēšanas komisija, kuras sastāvā bija dažādu institūciju pārstāvji, analizēja arī Preiļu rajona pašvaldību 19 lauku attīstības speciālistu veikumu pārngad. Tika vērtēta konsultantu aktivitāte, iniciatīva, ieinteresētība apmeklēt seminārus, pa-

augstināt zināšanu līmeni un prasme strādāt ar klientiem.

Labākos rezultātus sasniedzis Dominiks Jauja, kas ir pieredzējis lauksaimnieks un ar savu padomu palīdz zemniekiem Livānu novada Turku un Rožupes pagastos. **Otrā vieta** šajā konkursā piešķirta Riebiņu novada Riebiņu pagasta lauku attīstības speciālistei **Solvitai Brūverei**. **Trešajā vietā** ar vienādu punktu skaitu ierindojušās **Janīna Beča** no Preiļu novada Aizkalnes pagasta, **Silvija Ziemele** no Vārkavas novada Rožkalnu pagasta un **Valentīns Ūgainis**, kurš ar padomu palīdz zemniekiem no Rudzātu un Saunas pašvaldībām.

PADOMI

Fitoterapija – derīga lieta lopu kūtī

Zemnieki, it īpaši tie, kuri ir bioloģiskās saimniekošanas piekritēji, arvien nopietnāk interesējas par fitoterapiju – ārstniecības augu lietošanu dzīvnieku slimību ārstēšanai un profilaksei.

Tiesa, sintētiskā ceļā iegūtās zāles dod ātru efektu, iedarbojas labāk, taču tām ir arī vairāk blakusiedarbību. Augi, toties, tirā veidā iedarbojas lēnāk, tomēr pamatīgāk. Bez tam augi satur dažādas bioloģiski aktīvas vielas.

Vienas no augos sastopamajām aktīvajām vielām ir glikozīdi. Tikai jāatceras, ka glikozīdus saturošie augi ir strauji jāizžāvē, lai norisinātos autofermentācija.

Sirds glikozīdi normalizē sirds darbību, pastiprina sirds muskuļa kontrakcijas. Satur maijpuķītes, sirmā pērkone, uzpīrkstīte.

Antraglikozīdi iedarbojas uz resnās zarnas gļotādu, izraisa caureju. Satur rabarbera sakne, krūklā miza, senna, zirgskābene.

Rūgtvielas sekmē gremošanas orgānu darbību, gremošanas dziedzeru sekrēciju, uzlabo apetīti, stimulē priekškuņģa darbību. Satur vērmēles, pienenes, pelašķi, purva kalmē.

Flavonīdi atrodas visu augu ziedos un lapās. Pazemina asinsspiedienu, caurlaidību, darbojas pret iekaisumu, spazmolītiski, pazemina asinsspiedienu.

Saponīni sekmē atkrēpošanu, darbojas diurētiski un kā žults dzinēji. Satur termopsis un kosas.

Ēteriskās eļļas, sveķvielas

● Jebkura ziedoša pļava ir uzskatāma par aptieku brīvā dabā. Atliek tikai ievākt augus.

piešķir augam aromātu. Darbojas baktericīdi un antihelmintiski (pret parazītārpiem). Satur skuju koki, bērzu pumpuri, anīss, ķimenes, mārrutki, paegļa augļi, kumelītes, divšķautņu asinszāle.

Alkaloidi (nepareizi lietoti, tie var izraisīt saindēšanos) stimulē elpošanu, paaugstina asinsspiedienu, paplašina bronhus, novērš spazmas. Lieto dzemdniecībā. Satur bārbeles, plikstīni, melnie rudzu graudi.

Vitamīni ir organiskas bioloģiski aktīvas vielas. Tās satur nāt-

ru lapas, asinszāle, pelašķi (K vitamīns sekmē asins sarecēšanu). Nātres, asinszāle, upenes un mežrozīšu augļi satur C vitamīnu. Daudz karotīna ir klijģerītēs, pilādžu ogās un smiltsērķšķos, kas jo īpaši labi der zirgiem.

Organiskās skābes stimulē vielmaiņu, sekmē siekalu, žults un aizkuņģa dziedzeru sekrēciju, darbojas baktericīdi. Šīs skābes satur visi augļi.

Minerālvielas – dzelzi, kāliju, kalciju, nātriju, sēru, fosforu, kobaltu, cinku, mangānu, varu un niķeli – satur nātru lapas, pienenes un zemeņu lapas.

Fitoncīdi jeb dabiskās antibiotikas iznīcina mikroorganismus. Tos lieto brūču apstrādei, gremošanas orgānu saslimšanu gadījumā. Satur sīpoli, ķiploki, klijģerītes, asinszāle, ārstniecības brūnvalītes.

Ģļotvielas lieto saindēšanās gadījumos, lai mazinātu elpošanas ceļu uzbudināmību (Islandes ķērpis), pret caureju, dzemdību palīdzības sniegšanai (linsēklas).

Savelkošas vielas lieto iekaisumu gļotādu skalošanai, asiņošanas apturēšanai, apdegumu ārstēšanai, pret caureju. Satur ozoļa mizas, baltalkšņa vai melnalkšņa augļi.

Uzmanību! Zivju zvejai iestājies liegums

No 16. aprīļa saskaņā ar maksšķerēšanas un rūpnieciskās zvejas noteikumiem visos ūdeņos iestājies lieguma periods, kad tiek ierobežota maksšķerēšana un zvejošana. Sīkāk par prasībām, kas jāievēro zivju nārsta laikā, stāsta Valsts vides dienesta jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldes Daugavpils kontroles sektora inspektors **Arvīds Viguls**.

Kontrolieri rīkos reidus

Maksšķerniekiem iekšējos ūdeņos līdz 1. jūnijam aizliegts maksšķerēt no peldlīdzekļiem (laivām, ploštiem u.c.), bet zvejniekiem aizliegts zvejot līdz 21. jūnijam, izņemot specializēto zveju (zušu zveju).

Inspektori šajā laikā pastiprināti kontrolēs arī Priekšējā rajona upes un ezerus. Reidī tiks rīkoti kopā ar sabiedriskajiem inspektoriem, rajona policijas pārvaldes darbiniekiem, kā arī pašvaldību pilnvarotajām personām un sabiedriskajiem palīgiem un zemessargiem. A.Viguls izteica cerību, ka šajā darbā palīdzēs arī vietējie iedzīvotāji, informējot par maluzvejniekiem.

Tādā veidā inspektori cer saglabāt un pavairot zivju resursus.

Nārsts iekavējis

Daugavpils kontroles sektora inspektori stāsta, ka situācija katru gadu ir atšķirīga, jo nārsta laiks ir atkarīgs no klimatiskajiem apstākļiem un gaisa vidējās temperatūras. Tā, piemēram, pagājušajā gadā pavasaris bija salīdzinoši agrs, tāpēc jau ap 15. martu inspektoriem nācās strādāt Daugavā upes posmos, kur ledus jau bija izgājis. Tad arī pirmo reizi tika konstatēti pārkāpumi.

Šogad pavasaris ir vēls, arī pali nebija tik lieli kā citkārt. Tas nozīmē, ka atšķirīgas ir arī, piemēram, lidaku nārsta vietas. Ja pērn lidakas visās ūdenstilpēs iznārstoja ātri (no trim dienām līdz nedēļai), tad šogad nārsts var ievilkties. Zemā ūdens līmeņa dēļ arī nārsta vietu būs mazāk.

Atcerieties! Maluzvejniekiem draud bargi sodi

Tiem, kuri tomēr nekādi nevar atturēties no kārdinājuma maksšķerēt vai zvejot zivju

nārsta laikā, der atcerēties, ka sodi pārkāpējiem ir visai bargi. Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 80. pantā noteiktas soda naudas. Ja pārkāpums ir bijis līdz nārsta laikam, tiek piemērota šī panta 1. daļa, kas paredz brīdinājumu vai soda naudu no pieciem līdz 50 latiem. Toties par pārkāpumu zivju nārsta laikā tiek piemērota 80. panta 3. daļa, kur paredzēts naudas sods no 30 līdz 500 latiem ar zvejas rīku un zivju konfiskāciju.

Uzmanis arī mazās upēs

Inspektoriem labi zināmas vietas, kur visbiežāk lieguma laikā sastopami maluzvejnieki. Pērnajā pavasarī noteikumu pārkāpēji visbiežāk pieķerti Zolvas ezerā, kā arī Feimaņu, Rušonas un Cirišu ezerā.

Pateicoties vietējo iedzīvotāju modrībai, veiksmīgi tika veiktas pārbaudes arī nelielos ezeriņos un upītēs, kur maluzvejnieki iepriekš jutās droši. Vainīgie saņēma sodu. Tāpēc inspektori arī šogad lielu uzmanību veltīs zivju nārsta vietām, apsekos visas ūdens tilpnes un pārbaudīs, vai tur notiek nelikumīga zveja nārsta laikā.

Specializētā zveja

Specializētā zveja, kā skaidro A.Viguls, ir zivju zveja, kas pieļauj atšķirību no pieņemtajiem rūpnieciskās zvejas noteikumiem. Tā ir zveja zinātniskos nolūkos, valstnieku atzveja, kā arī zušu specializētā zveja, kas raksturīga arī Latgales reģionam.

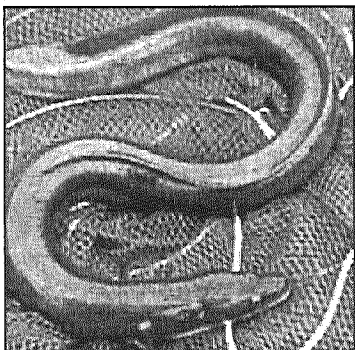
Zvejniekam noteikti jābūt juridiskai personai un atbilstoši zušu zvejas limitiem jānoformē speciāla licence, kas tiek noformēta vietējā pašvaldībā un kas nodrošina arī zvejas limitu.

Kā rīkoties zvejniekam, ja viņš vēlas nodarboties ar specializēto zušu zveju? Zinot zušu pavasara migrācijas ceļus, zvejniekam jāgriežas vietējā pašvaldībā un jāpieprasa konkrētai vietai iedalīt zušu murdu limitu (ja tāda nav). Pašvaldība savukārt griežas Zivsaimniecības pārvaldē, kur saņem limita atļauju. Tālāk seko zvejas tiesību nomas līguma izsniegšana, licences izsniegšana — un var sākties zveja.

Specializētās zvejas noteikumi nosaka, ka drīkst ķert tikai zušus, pārējās zivis jālaiž atpakaļ ierastajā vidē.

Dīvainie tālumnieki – zuši

Kūpināti, cepti vai kā citādi pagatavoti, zuši ir kārums, no kura grūti atteikties ikvienam. Veco zvejnieku nostāsti liecina, ka vēl pirms dažiem gadu desmitiem šis zivis bijušas sastopamas Latvijas ūdeņos lielā daudzumā. Tagad zušu klūst aizvien mazāk un tikai pa retam gadās *makans* vīra rokas resnumā. Speciālisti tā arī nevar saprast, kāpēc vienās upēs zušu daudz, bet visi tādi siki, toties citās gadās pa retam, tomēr krietni lieli, pat divu triju kilogramu svarā.

līdzīgi pieaugušiem īpatņiem, taču caurspīdīgi, tie ienāk Francijas, Anglijas un citu zemju saldūdeņos. Daļa sasniedz arī Latvijas piekrasti.

Dienā zuši mēdz ierakties dūņās un palist zem akmeņiem vai siekstām, aktīvāki parasti klūst naktīs. Pie tam ziemā zuši ir mazaktīvi, parasti ierokas dūņās.

Zušu pamatbarība ir bentoss (ūdenskrātuves dibenā dzīvojošo organismu – augu un dzīvnieku kopums), dažādas zivis un vardes. Zināms, ka tie var sasniegt pat 35 gadu vecumu (akvārijā arī krietni vairāk), lai gan Latvijā nav noķerti zuši, kas būtu vecāki par 23 gadiem.

Dzimumgatavību zuši parasti sasniedz 4 līdz 20 gadu vecumā, kad ir izauguši 29 un vairāk centimetru garumā. Zušu mātīte iznērš 0,4-9 miljonus ikru. Tiek uzskatīts, ka zuši nārsto aprīlī-jūlijā (ūdens temperatūra 16-17 grādi pēc Celsija) 150 līdz 600 metru dziļumā. Salīdzinājumā ar citām

zivīm, zušu īpatnība ir tā, ka iznārstojušie īpatņi pēc nārsta iet bojā. Ikru attīstība ilgst 2-5 dienas.

Pavairošana ir problemātiska

Zušiem ir divas pasugas – platmutes un šaurmutes. Platmutes zuši ir plēsīgi, tāpēc izaug lielāki. Šaurmutes zuši pārsvarā barojas ar bentosu, tāpēc neaug tik lieli. Interesanti, ka pasugas veidojas atkarībā no vides, ūdeņiem un barības, kas zušiem pieejama.

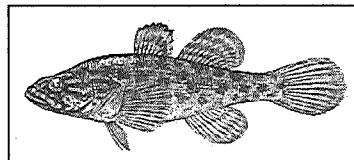
Tā kā zuši vairojas Sargasu jūrā, pavairošana ir problemātiska. Ar to nodarbojas franči, kas piedāvā lielu vairumu mazuļu. Taču tas ir ļoti dārgs priekš, ko mūsu zvejnieki bez valsts atbalsta vai specializētas programmas nevar atļauties.

Padomju laikos ar zušu mākslīgo pavairošanu nodarbojās baltkrievi. Taču eksperiments beidzās līdz ar padomju valsts sabrukumu.

Pašlaik zvejnieku un maksšķernieku lomos zuši gadās samērā reti, lielākos daudzumos tos nozvejo atsevišķos ezeros. Zušu nozveja Latvijas jūras piekrastē strauji samazinājies kopš pagājušā gadsimta sešdesmitajiem gadiem. Kopš astoņdesmitajiem gadiem nozvejo vairs tikai pāris tonnas gadā. Statistika liecina, ka pēdējā lielākā nozveja bijusi 1963. gadā – 561 tonna.

Rotans – bīstams konkurents Latvijas zivīm

Pēdējā laikā kaislīgākos zvejniekus dzird runājam par kādu visai dīvainu zivi, kas agrāk Latvijas ūdeņos netika manīta. Esot drusku līdzīga pašmāju ķīsim un varen rijīga. Ja citas zivis pilnīgi zaudējušas apetīti, tad šis ķeroties jebkuros laikā apstākļos, tā ka loms garantēts.

Ieceļotājs no Amūras baseina, tā var teikt par šīs zivs izplatību Latvijā. Speciālisti šo *jaunievdumu* skaidro pavisam vienkārši – tas ir akvāriju īpašnieku un maksšķernieku darbs. Zināms, ka sākumā lielas zivs populācijas izveidojušas Maskavas un Sanktpēterburgas apgabalos, tad paplašinājušas savu areālu. Latvijā rotans visvairāk sastopams Daugavpils rajona ūdenstilpēs, arī Bauskas, Cēsu, Rīgas un Valmieras rajonā.

Lasot zivs aprakstu, iespajds veidojas visai drūms – galva liela, no augšas saplacināta, mute ar zobiem, vērstā uz augšu. Mugura zaļganmelna, uz muguras spuras 3-4 tumšas svītras, anālā un astes spura ar tumšiem punktiem. Pirms nārsta tēviņiem ķermenis klūst melns.

Maksšķernieki zina stāstīt, ka ne katru zivi, ko esam iedomājušies, Latvijas ūdeņos var pavairot. Piemēram, platpieri tā arī neizdevās ielaist, lai gan tā ir augēdāja zivs un, šķiet, te varētu justies

gluži labi. Rotans, savukārt, būdams visai netipisks mūsu ūdeņu iemītnieks, jūtas gluži labi un vairojas uz nebeidz. Interesanti, ka šis zivs ir ļoti izturīga pret sībekļa trūkumu ziemas periodā, ne reizi vēl nav konstatēts, ka rotani būtu slāpuši, tie izdzīvo līdz dūņām izsalstošās ūdenstilpēs. Pamatbarība – bentoss, retāk – zivju mazuļi. Zināms, ka rotani sašniedz 10 gadu vecumu.

Šis zivis ir nopietni konkurenti Latvijas dabiskajām zivīm to barošanas ķēdē, un tas vairs nav gluži labi. Bet ēd rotans daudz – ir ēdelīgs un dzīvespriecīgs gan ziemā, gan vasarā. Maksšķernieki, kuri speciāli brauc uz Ludzas rajonu (tur rotanus audzējoņi dīķos), ir izvilkuši pat 500 līdz 600 gramus smagas zivis.

Dzimumgatavība iestājas 1-3 gadu vecumā, sasniedzot 4-12 cm garumu. Auglība – 0,2-20 tūkstoši ikru. Nārsto no maija līdz augustam, kad ūdens temperatūra ir 15-22 grādu robežās. Rotaniem raksturīgs porciju (līdz trīs) nārsts. Ikri pielip pie peldošiem un zemūdens augiem vai cita substrāta. Interesanti, ka rotanu tēviņi tos apsargā.

Rekordzivis citur pasaulē

Katrā ezerā un katrā upē gadās brangi lomī. Šoreiz par rekordzivīm, kādas ar visāda veida maksšķerēm ir saķēruši pasaules copmaņi.

Asaris	60 kg, 1,50 m Japānā;
zutis	55 kg, 2,99 m Anglijā;
lidaka	43,54 kg Vācijā;
rauda	2,58 kg Vācijā;
ālants	8,1 kg Baltkrievijā;
sapals	8,0 kg Baltkrievijā;
sudrabkarūsa	37,3 kg, 1,15 m Austrijā;
līnis	7,58 kg Ukrainā;
plankumainais līnis	57,5 kg Kubā;
sams	432 kg Uzbekistānā;
vēdzele	34,0 kg Krievijā;
taimiņš	105 kg, 2,10 m Krievijā;
ķisis	750 g Baltkrievijā.

Parasti zuši uzturas pa vienam. Nenobrieduši īpatņi sastopami saldūdeņos un jūras piekrastē. Nārsto dodas uz Atlantijas okeānu un Sargasu jūru, kas no Eiropas ir četrus līdz septiņus tūkstošus kilometru tālu. Pārvietošanās ātrums – pat 63 kilometri dienā. Zušu kāpuri pusotra līdz triju gadu laikā ar Gofla strauami tiek atnesti līdz Eiropas krastiem. Pārvērtušies par tā sauktajiem *stikla zušiem*, kas pēc formas ir

Par maksšķerēšanu kaimiņos jāmaksā

Valsts zivsaimniecības pārvalde atgādina, ka maksšķerēšana par maksu ir arī Lietuvā.

Lielākajā daļā publisko ūdenstilpju nepieciešama maksšķerēšanas gada karte, kas maksā 15 litus, apmēram četrus litus, mēneša karte – piecus litus, apmēram latu, vai vienas dienas karte par 1,25 litiem jeb apmēram 25 santīmiem.

Privātajās ūdenstilpēs maksa par atļauju maksšķerēt ir apmēram 50 santīmi dienā.

Lappusi sagatavoja L.Kirilova

Cik ilgi dzīvo bites?

Bites mūžs ir īss, ne garāks par diviem mēnešiem. Vienīgi bišu māte dzīvo vairākus gadus. Tās bites, kuras sāk dzīvot uz rudens pusi, stropā pārziemo un pavasarī izlido.

Sākumā – apkopējas un aukles

Pieaugot bitēm mainās profesija. Pirmais darbs jaunajām bitēm ir stropa tīrīšana. Ceturtajā dienā notiek profesijas maiņa un bite kļūst par bišu kāpuru aukli. Astotajā dienā bite jau ir barotāja: viņa izdala īpašu sekrētu, ar ko baro kāpurus un bišu māti.

Pēc tam vairāku dienu laikā bite apgūst dažādus citus amatus – barības pieņemšanu, barības pārvadāšanu, šūnu apkopšanu un savu ceļojošo sugas māsus apkopšanu pēc atgriešanās stropā. Pārsām neilgā laikā – trijās četrās nedēļās – bite jau ir pusmūža. Un laikā, kas cilvēkam nozīmē vecumu, bitei pienāk svinīgais brīdis – pirmais izlidojums.

Vēlāk – vācējiņas

Pirms pirmā lidojuma bite ilgi sēž uz skrejas kā izpletlēcejs, kurš nevar saņemties un izdarīt pirmo lēcieni. Pirmais lidojums ir noteicošais, tas izšķir, kāda turpmāk būs tās specializācija. Kas viņa būs – medus vai putekšņu vācēja? Kurš būs iecienītākais zieds?

Cilvēki, kuri ilgstoši vērojuši šīs iesācējas, saka, ka pirmajā reizē kukaiņi izskatās pilnīgi nemākulīgi. Gan ziedu saburza, gan pati nomūrējas kā krāsotāja palīgs, bet pēc tam ātri vien iemanās dažu sekunžu laikā ievākt guvumu no zieda.

Medus rašanās noslēpums

Bite savāc nektāru, atnes to uz stropu un sapilda šūnās. Pēc tam virs piepildītajām šūnām bite ilgi vēdina ar spārniem, lai no nektāra iztvaiko liekais ūdens. Cilvēki vēl nav izpētījuši medus rašanās procesu, kas notiek bites medus kuņģī, tā ka ūdens iztvaicēšana nav uzskatāma par vienīgo medus veidošanas sastāvdaļu.

Bite pieņēma savāc nektāru no bites medusvācējas. Pēc tam

● Lai bitēm nebūtu jāsteidzas padzerties uz kādu atklātu ūdenskrātuvi, tādū var ierīkot arī dravā, kādā prāvākā bļodā ieliekot purva sūnas un trauku piepildot ar ūdeni.

tas kādu laiku glabājas savācējas medus kuņģī. Tad seko īpašs process, kura laikā stropa bite vairāk nekā 200 reizi atrij nektāra pilieniņus un atkal to norij. Pēc tam pusmedu-pusnektāru iepilda šūnā. Vairākas bites turpina ar pusšķidro negatavo medus masu to pašu procedūru. Vis-

beidzot pusfabrikāts tiek ilgi tiek pārvietots no šūnas uz šūnu, kamēr s a b i e z ē. Kad bites ar 26 400 spārnu vēzieniem minūtē žāvē medu, tās vienlaikus izvēdina visu stropu. Toties medus kuņģīša šūnas uzsūc lieko ūdeni un vienlaikus dod medum fermentus. Medus

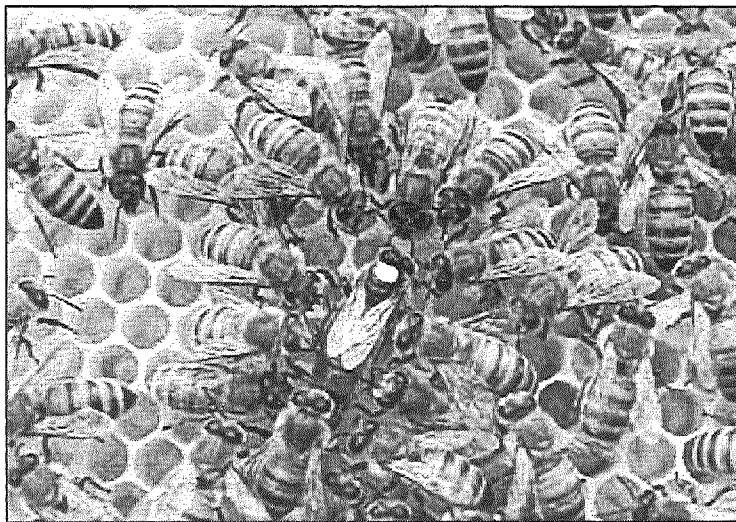
kuņģīti ir īpaši dziedzeri, kas izdala vitamīnus un antibakteriālas vielas, kas paliek medū un tādā veidā tas tiek sterilizēts. Tāpēc medum nav bīstams baktēriju uzbrukums un tas ilgus gadus saglabājas sveigs.

Lai savāktu 100 gramus medus, bitei jāsavāc nektārs no viena miliona ziedu. To uz stropu nogādā 15 000 nesumu. Arī tad, ja bites vāc medu pusotra kilometra attālumā no stropa.

Ja bite nes medu 8 kilometrus no stropa, tad 100 gramu savākšanai jānolido 46 000 kilometru. Šis attālums līdzinās Zemes apkārtmēram pa ekvatoru.

Brīva bite var lidot ar 65 kilometru ātrumu stundā, bet ar nesumu ātrums ir uz pusi mazāks.

Izmantoti Latvijas preses materiāli

● Bišu māte vienmēr ir centrā, tai apkārt rosās darba bites.

Trani nav ne sliņķi, ne slaisti

Drīz visnotaļ sievišķīgajās bišu saimēs sāksies pavasara pārmaiņas – parādīsies *vīrieši* uz laiku – trani.

Lai Dievs piedod tām cilvēku sievām viņu nezināšanu bioloģijā, kas savus liekēžus un īslaicīgos aplidotājus dēvē par traniem. Bišu tēviņi nepavisam pie tā nav vainīgi. Viņi nav nekādi sliņķi un slaisti, vienkārši daba traniem nav piešķirusi tādu *instrumentu*, kas nepieciešams darbam ģimenes uzturēšanā un sevis pabarošanā.

Traniem pie kājām nav groziņu, nav ķemmišu putekšņu sa-

vākšanai, nav arī dziedzeru piņiņa un vaska veidošanai. Ir gan neliels snuķītis, bet tik īss, ka ar to nevar tikt pie ziedu nektāra. Cits nekas nabaga traniem neatliek kā vien gaidīt, lai bites viņu pabarotu. Aizstāvēties arī viņš nevar, jo daba nav piešķirusi ne dzeloni, ne indi saturošus dziedzerus.

Trani nāk pasaulē ar vienu viegumu, bet ļoti svarīgu mērķi – apaugļot bišu māti, kas notiek gaisā. Tāpēc šis *supermenis* ir apbruņots ar to, kas šim mērķim nepieciešams: viņam ir attīstīta musku-

latūra, lielas acis, gandrīz kā visa galva (lai nejauši gaisā nepazaudētu bišu māti), vareni spārni (lai varētu viņu panākt, lidojošu vislielākajā ātrumā).

Pirms gadiem trīsdesmit zinātnieki atklāja, ka bišu mātēm piemīt daudzvirība. Vārdu sakot, bišu mātes apaugļošanā kāzu lidojuma laikā piedalās nevis viens, bet vairāki trani. Divos trijos šādos izlidojumos piedalās vairāki desmiti tranu. Notiek dabiskā atlase: mātīti panāk paši spēcīgākie tēviņi, lai savas īpašības nodotu pēcnācējiem.

Sākusies dravošanas sezona

Pavasaris sveiciens visiem, kam sākusies dravošanas sezona! Bites jau aktīvi rosās pa laukiem, meklējot pirmos ziedputekšņus un nesot savas mājiņās ūdeni.

Padzirdiniet bitītes

Biškopjiem istais laiks parūpēties par savām saimēm – ierīkot dzirdinātavas, lai kukaiņiem nevajadzētu tērēt daudz laika un spēku, meklējot kādu piemērotu dzeršanas vietu.

Dzirdinātavas ir ļoti dažādas. Tās var nopirkt vai arī pagatavot pašiem. Visvienkāršākais variants ir ielikt mutes mazgājamā bļodā sūnas (domātas purva sūnas) un ieliet tīru ūdeni, lai bites, stāvot uz sūnām, varētu uzņemt ūdeni. Ja arī kukaiņiem gadās neveiksmīgi nolaisties, tad pa šūnu zariņiem var viegli izkļūt laukā. Dzirdinātavu novieto dravā kaut kur piesaulītē un regulāri maina ūdeni.

Saimes pārziemoja labi

Aizvadītā ziema bija laba saimju pārziemošanai. Nebija ne strauju atkušņu, ne lielu temperatūras svārstību. Tomēr nācies secināt, ka atsevišķās dravās gājušas bojā vairākas saimju nekā citkārt. Parasti bišu bojāejas cēloņi ir slimības (varroze, nozematoze), graužēji (peles, caunas) vai arī nepietiekama ventilācija jeb mitrums.

Tomēr šogad vairāki bitenieki ir žēlojušies par nepietiekamu barības daudzumu saimēs. Pirmie uztraukumi sāka parādīties jau februārī sākumā. Lai gan saimes rūdeni tika piebarotas, tā teikt, no visas sirds, kamēr vien bites cukursirupu ņēma pretī, līdz pavasarim barības tomēr nepietika.

Vai bites kļuvas ēdelīgākas?

Pēdējos gados klimatiskie apstākļi ir mainījušies, arī rudens ievēlās līdz pat decembrim. Pēdējie dabīgie nektāraugi beidz ziedēt jau augusta vidū, un bitenieki izņem medu, sākot saimes piebarot. Peru saimēs ir maz, arī ienesuma nekāda. Piebarošana kukaiņiem samulsina. Saņēmušas pirmo cukursirupu devu, aktivizējas bišu mātes un dēj oliņas visur, kur vien tiek klāt.

Pēc nedēļām divām saimes cukursirupu vairs neņem, jo to nav

kur likt – peri aizņem pārējo kāres daļu. Un te nu biškopim vajadzēja konstatēt, cik reāli saimei ir barības un pēc cik ilga laika nāks laukā peri. Tikai tad vajadzēja pabeigt saimju piebarošanu, lai no periem brīvās vietās arī tiktu sanesta barība, kuras pietiktu līdz pirmajiem pūpoliem.

Šāda ķibeles nepiemēklē tos, kuri pirms piebarošanas katrai saimei nosaka nepieciešamo barības daudzumu, kas arī tiek dots. Tad barības uzņemšanas pārtraukšana pusceļā rada aizdomas, bet iemeslu izziņāšana ļauj pieņemt turpmāko pareizo risinājumu. Mācieties sarunāties ar bitēm, nevis pašļaujieties tikai uz savu intuīciju.

Ko darīt, ja barības trūkst?

Svarīgi ir savlaicīgi konstatēt šo faktu. Viens no vienkāršākajiem risinājumiem ir kandijs. To var uzlikt arī vēsākā laikā, bet medainos rāmišus no noliktavas vajadzētu saimēs likt, kad gaisa temperatūra ir ap +8 grādi pēc Celsija.

Katrs glābšanas variants ir atšķirīgs. Var jau būt, ka stāvoklis ir tik dramatisks, ka vairs nevar gaidīt silto laiku. Tomēr jebkurā gadījumā ir jācinās par bišu saimes dzīvību. Vēl jo vairāk tad, ja paši esat vainīgi.

Vajadzīga silta un tīra vide

Pēc garās ziemas bitītes ir pietiekami nomocītas, tāpēc centisimies tām palīdzēt ieviest tīrību un kārtību stropā. Ja stropa konstrukcija atļauj, nomainiet grīdiņas vai iztīriet un dezinficējiet esošās.

Ar nozematozi slimajām saimēm nomainiet aptraipītās stropa detaļas. Radiet sausu, tīru un siltu vidi, kur jūsu bites varēs ziedot visus spēkus saimes straujai attīstībai.

□□□

Preiļu lauku konsultāciju birojā, Raiņa bulvāri 21a **katra mēneša trešajā otrdienā** biškopji var saņemt **bezmaksas konsultācijas** visos ar biškopību saistītajos jautājumos. Ja lieta steidzama, varat zvanīt pa tālruniem 8879891 vai 9406315.

G.Melnis,
Latgales reģiona
biškopības instruktors

dzas medus vākšanas laiks, bites pārtrauc tranu barošanu, un pēc dažām dienām *amazonas* bez pārtikas novārgušos *vīriešus* izmet no stropa.

Bišu sabiedrība ir ļoti smalks un jutīgs mehānisms, tāpēc biteniekam šajās tranu un sievišķo īpatņu attiecībās labāk neiejaucies. Vajadzētu tikai saskaitīt, cik stropa tuvumā atrodas mirušo tranu, lai pēc tā spriestu par bišu mātes kvalitāti.

Pieci kārumi sirds spēkam

✓ **Dzērveņu sula** uzlabo asinsvadu veselību un ir lielisks antioksidants. Ja izdzersiet vismaz trīs glāzes sulas dienā, risks saslimt ar sirds un asinsvadu slimībām samazināsies pat par 40%.

✓ **Valriekstos** ir vielas, kas padara artērijas par 64% elastīgākas. Līdz ar to brīžos, kad organismam nepieciešams vairāk asiņu, artērijas vieglāk paplašinās un pielāgojas jaunajiem apstākļiem.

✓ **Kukurūza** ir lielisks sirds profilakses līdzeklis, jo tajā ir daudz antioksidantu. Interesanti, ka šis ir viens no retajiem graudaugiem, kas kļūst vērtīgāks, ja to ilgāk vāra. Zinātnieki atklājuši, ka 10 minūtes vārītā kukurūzā antioksidantu līmenis pieaug līdz pat 22%, bet, ja to vāra 50 minūtes, antioksidantu ir par 53% vairāk nekā sākotnēji.

✓ **Ari hurma** ir noderīgs sirds slimību profilakses līdzeklis. Tajā ir daudz šķiedrvielu, minerālvielu un citu savienojumu, kas mazina aterosklerozes risku. Turklāt, ēdot hurmas, veiksmīgāk notiek tauku vielmaiņa un ir vieglāk novājet.

✓ **Visbeidzot – tēja.** It īpaši tā ieteicama pēc sirds kaišu pārslimošanas. Mediķi ir novērojuši, ka sirds slimniekiem pēc lēkmes, dzerot tēju (vismaz 14 tases nedēļā), nāves gadījumu skaits samazinās par 44%.

KO NEZINĀM PAR ZINĀMO

Pārtika acu gaišumam

Lai ilgāk nezaudētu acu gaismu un justos labi, viens no nozīmīgākajiem faktoriem ir pareizs uzturs. Labai redzei ļoti nepieciešama pārtika, kurā netrūkst karotīna. Cilvēkiem, kuriem trūkst šā provitamīna, daudz biežāk jāārstē konjunktivīts, arī glaukoma, ko izraisa pārkāpums acs iekšējais spiediens.

Profilaksei ārsti iesaka vismaz divas reizes nedēļā pusdienās notiesāt ēdienu, kas gatavots no liellopa vai mencu aknām, olām vai siera, kā arī citās ēdienreizēs margarīnu aizvietot ar sviestu.

Vitamīna dienas devu, kas nepieciešama acu veselībai, var uzņemt arī:

- izdzerot glāzi burkānu sulas vai litru piena;
- izēdot šķīvi skābeņu zupas, kam pievienota sasmalcināta ola un skābs krējums;
- notiesājot pāris ēdamkaršu svaigu kāpostu un burkānu salātu;
- baudot salātus no diviem tomātiem, salātlapām un dažādiem zaļumiem.

Garšvielu likumi

Pat labākie produkti, ja tie gatavoti bez garšvielām, šķiet pliekani. Lai garšvielu buķete izceltos, der ielāgot:

- pievienojiet garšvielas ēdienam ne agrāk kā 2-10 minūtes pirms gatavošanas beigām. Jo garšvielas mazāk sasmalcinātas, jo agrāk tās jāpievieno;
- lai zaļumi nezaudētu garšu un smaržu, tie jāsamalcina uz plastmasas dēļiņiem, jo koks mēdz iesūkt garšaugu sulu un aromātu;
- ja sagatavots pārāk daudz garšaugu, tos var uzglabāt saldētavā, sasaldētus nelielā daudzumā ūdens;
- cepot gaļu, to vispirms var apziest ar sinepēm. Tas uzlabos garšu un palīdzēs saglabāt gaļas sulīgumu cepšanas laikā.

Horoskopi mājas lutekļiem

Dzīvnieki – Vērsis
(21.04. – 21.05.)

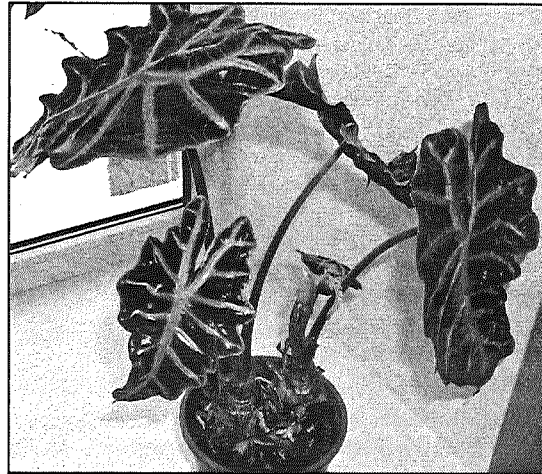
SUNS

Rejošo Vēršu raksturojums nav viņiem īpaši glaimojošs: patmīlīgi pašlabuma meklētāji, kuri par savu vēdera saturu būs gatavi uz ļoti daudz ko. Spītīgi, neatlaidīgi, uzstājīgi. Nedaris neko, ko cilvēks viņam uzspiedis, pret paša gribu. Šīs zīmes suņiem raksturīgas ir privātpašnieciskas tieksmes, un savu teritoriju, savus cilvēkus viņi sargās uz dzīvību un nāvi. Tomēr pamatā Vērši nav agresīvi, labi sadzīvo ar citiem māj-

dzīvniekiem, arī ar citiem suņiem. Galvenais atcerēties: pacietīgo Vērši nedrīkst kaitināt, jo tad viņš var kļūt nevaldāms un bistams. Visādi citādi Vērsis ir ļoti uzticīgs, maigs, komunikabls, tiesa, ar noslieci uz grūtsirdību. Jo īpaši, ja viņa ierastajā ikdienas dzīves ritmā tiek ieviesti jauninājumi. Astrologi brīdina: šīs zīmes suņiem, lai arī viņi ir veselīgi, tomēr ir nosliece uz lieku svaru un alerģijām, tāpēc dzīvnieki «jātur uz diētas» un jāliek tiem aktīvi kustēties, kas gan viņiem ne īpaši patīk. Cilvēkam Vērsim piemērotākie esot mazie dekoratīvie suņuki, jo šīs zīmes divkājīiem īpaši nevei-

AUGU PASAULE

Telpaugi, kas absorbē kaitīgās ķīmiskās vielas

Formaldehīdu noārda nefrolēpes (paparžu suga), krūmveida krizantēmas, dracēnas, daiļā hamedoreja, Bendžamina fikuss, efejas, spatifilas, šeflēras un difenbahijas.

Ksilolu un **toluolu** noārda difekbahijas, nefrolēpes, Bendžamina fikuss un antūrijas.

Amonjaku noārda antūrijas, krūmveida krizantēmas, marantas, Bendžamina fikuss, dracēnas un acālijas.

Hlorofīts ir īsts draudzīgais brīnums – mazprasīgs augs, kam nevajag ne daudz gaismas, ne vienmērīgu temperatūru, tikai treknu zemi un papildmēslošanu. Turklāt, jo telpā sliktāks gaiss, jo hlorofīts labāk aug un labāk attīra gaisu.

Dažādas **efejas** arī nav izvēlīgas, ar prieku vijas ēnainās telpās un pie reizes attīra gaisu. Šim augam

patīk rasiņāšana, bet riebjas pārāk slapja augsne.

Tradescancijas un **zeberinas** pēdējā laikā izkonkurējušas kaktusus pie datoriem, jo sekmīgi attīra gaisu no dažādu elektroierīču radītā kaitīgā starojuma, turklāt šie augi labāk sadzīvo ne tikai ar pieticīgu gaismu, bet arī informāciju tehnoloģiju speciālistiem. Šie augi sakņojas viegli, tikai, gari izauguši, nomet lapas. Tad nevajag visus dzinumus uzreiz apgriezt, bet pakāpeniski tajā pašā podā iespraust jaunus spraudņus, lai tie apsedz plīkos dzinumus.

Spēcīgāks starojums piemīt ziedošiem un lieliem telpaugiem, nelielu augu starojums pastiprinās, ja tie sastādīti lielās grupās.

Spēcīgākie enerģijas augi

Citronu un **apelsīnu kociņš** negatīvo starojumu pārvērš pozitīvajā, turklāt jauki smaržo ne tikai ziedi, bet arī lapas.

Minirozēs **podīņos**, kad zied, ir augs ar visspēcīgāko un vissmalkāko starojumu. Tās rosina radošu garu un mīlestības jūtas.

Dracēna labi noārda ķīmisko piesārņojumu, kas rodas kopēšanas laikā.

Pušķu hlorofīts ir lielisks spēka avots un gaisa attīrītājs.

Efejas enerģija iedvesmo priekam.

Nefrolēpes ir labs kaimiņš cilvēkiem, kas strādā komandā un kam ir daudz garīga darba.

Monstera izstaro mieru un harmonizē telpu, tāpēc piemērota sabiedriskām vietām.

«Vides Vēstis»

Mājas daktere kalanhoje

Kalanhoje ir ne vien skaists, bet arī ļoti noderīgs augs. Zinātnieki pierādījuši, ka kalanhojes sula iznīcina mikrobus un vīrusus, lieliski dziedē brūces, aptur asiņošanu, jo tajā ir daudz vitamīnu un mikroelementu.

Kalanhoje ir ļoti viegli audzēt mājas apstākļos. Augs neprasa spilgtu gaismu un lielu mitrumu, labi pacieš mērenu aukstumu (ne zemāk kā 10 grādi ziemā) un sausumu vasarā. No pavasara līdz vēlam rudenim to var audzēt uz austrumu vai rietumu puses loga, bet ziemā jāpārvieta dienvidpusē.

Jālaista bagātīgi, bet tikai tad, kad augsne galīgi sakaltusi. Nebūs nelaime, ja dažas reizes aiz-

mirsīsiet augu apliet, daudz sliktāks ir pārmērīgs mitrums. Galvenais – pēc noziedēšanas ievērot nelielu miera periodu. Jāpārstāda reizi gadā agrā pavasarī.

Labā veselībai

✓ Ja jums ir iesnas, iepiliniet dažus pilienus svaigas sulas katrā nāsī.

✓ Iegriezāt pirkstā? Nomazgājiet kalanhojes lapiņu aukstā ūdenī, ieskrāpējiet miziņu ar tīru nazi, lai izdalās sula, un pielieciet pie brūcītes.

✓ Ja jūs moka grēmas, apēdiet nelielu lapiņu, pēc 3-5 minūtēm viss būs kārtībā.

✓ Ja sāp zobs, sakošļājiet tīru lapiņu un 15-20 minūtes paturiet pie zoba.

✓ Angīnas gadījumā skalojiet kaklu vairākas reizes dienā ar sulu, kas atšķaidīta ar ūdeni 1:1.

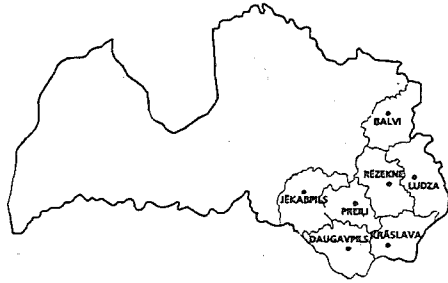
✓ Kalanhojes lapas stiprina imunitāti. Tās attīra asinis, neitralizē kaitīgās vielas un palīdz izsargāties no saaukstēšanās. Lapas var pievienot vinegretam un kartupeļu salātiem.

✓ Lai pagatavotu sulu, lapas ar visu kātu nogriež, nomazgā un 5-7 dienas patur tumšā, vēsā vietā. Tad samal gaļas mašīnā, izspiež sulu, nostādina. Kad apakšā nostājušās zaļās nogulsnes, virsējo caurspīdīgo kārtu nolej un tai pievieno apmēram ¼ spirta. Glabā hermētiski noslēgtos traukos temperatūrā līdz 10 grādiem ne ilgāk par gadu.

No Latvijas preses materiāliem

KAIMIŅU RAJONOS

Atklāts vagonu pieņemšanas parks

Rēzeknē atklāts stacijas Rēzekne-2 jaunais vagonu pieņemšanas parks. Pabeigta nozīmīga dzelzceļa transporta infrastruktūras objekta izbūve, kas ne vien ievērojami palielinās kravu apstrādes jaudu stacijā līdz 40 miljoniem tonnu gadā, bet arī nodrošinās 50 jaunas darba vietas Rēzeknes iedzīvotājiem.

Vagonu pieņemšanas parka būvniecības izmaksas – 10,2 miljoni eiro, no kuriem 75 procenti tika finansēti no Eiropas Savienības līdzekļiem un 25 procenti – no valsts akciju sabiedrības «Latvijas dzelzceļš» līdzekļiem.

«Rēzeknes Vēstis»

RĒZEKNES RAJONĀ

Rajonam būs ģerbonis

Rēzeknes rajona padome uzsākusi Rēzeknes apriņķa ģerboņa atjaunošanas procesu, informē rajona padomes izpilddirektors Valērijs Zvidriņš.

Arhīvu dokumentos ir uzietas ziņas par Rēzeknes apriņķa ģerboni pagājušā gadsimta 30. gadu otrajā pusē. Ģerboni uz zaļa fona bijušas divas zelta vārpas un sudraba kamols, kas simbolizējis ceļu, linus un tautasdziesmu bagātību. Ģerboņa atjaunošanas procesā iesaistīties arī mākslinieks Vladimirs Ladusāns.

Kad visi nepieciešamie priekšdarbi būs veikti, Rēzeknes rajona padome dokumentu paketi iesniegs Heraldikas komisijā apstiprināšanai.

120 impulsus minūtē pacientam dod zirgs

Pēc izglītības pedagoģe, Karīna Rosijska zemnieku saimniecībā «Untumi» darbojas kā reitēriņas instruktore. Karīna ir beigusi reitēriņas kursus Paula Stradiņa universitātes bāzes sanatorijā «Vaivari». Viņas zināšanas un atļauju nodarboties ar reitēriņu apliecina 2004. gadā izdots sertifikāts. «Untumi» ir vienīgā saimniecība Latgalē, kur tiek piedāvāta reitēriņija.

Tā ir rehabilitācijas metode, izmantojot zirgus. Reitēriņija radusies Vācijā, balstoties uz medicīniskiem pētījumiem daudzu gadu garumā. Reitēriņiju atzinusi Vācijas fizioterapeitu asociācija, un tā iegūst arvien lielāku popularitāti pasaulē. Latvijā par reitēriņijas centru uzskatāma sanatori-

● Instruktore Karīna Rosijska (no labās) palīdz uzrēpīties zirga mugurā mazajai pacientei. Kēvīte Panda lieliski atbilst visām prasībām, ir mierīga un ļoti labestīga pret cilvēkiem.

ja «Vaivari». Tie cilvēki, kuriem bijusi iespēja iziet rehabilitācijas kursu, zina reitēriņijas labvēlīgo ietekmi uz veselību.

Ārstnieciskos nolūkos izmantojot zirgu, pozitīvais efekts veidojas kopējas aktivitātes, fiziskās komunikācijas un īpaši ritmisku kustību slodzes rezultātā. Tas ir kvalitatīvas reitēriņijas pamatā, ārstēšana ar kustības palīdzību nav iespējama bez zirga, — stāsta Karīna.

Lai zirgu varētu izmantot reitēriņijā, viņam jāatbilst noteiktām prasībām, jābūt sertificētam. Viena no galvenajām prasībām – zirgam jāpacieš viss neatkarīgi no tā, vai pacients sēž, guļ, stāv. Zirziņim jābūt mierīgam un bez bailīgam.

Otra lieta, kas svarīga zirga izvēlē, — gaita. Katras slimības ārstēšanai nepieciešama sava gaita. Piemēram, mugurkaula traumai gadījumā nepieciešams garāks un stingrāks solis.

Nodarbības ar zirgiem gada ga-

rumā bijušas arī Maltas speciālās internātskolas bērniem. Nodarbību rezultāti patiesi priecēja. Sociāli neaizsargātie bērni parasti baidās no visa nepazīstamā, no jaunā. Toties ar zirgiem bērni tikai pirmajā dienā izturējās ar zināmām bailēm, bet pēc tam nodarbinātie jau gaidīti gaidīja. Bērniem mazinājās muskuļu sasprindums, noņemta spriedze, bērni atslabinājās.

Jājot zirga mugurā, notiek visa bērna ķermeņa masāža, jo strādājam bez segliem. Bērns tikai sēž uz plāna matraciņa. Tādējādi zirga siltums, veselie impulsi iet caur bērna ķermeni, zirgam esot kustībā, tiek masēts pacienta mugurkauls.

Manā praksē bija kāda paciente ar izkaisīto sklerozī. Viņu uz nodarbībām trīs reizes nedēļā veda meita. Sākumā sieviete bija ļoti skeptiski noskaņota, bet jau pēc pāris nodarbībām viņas attieksme mainījās. Parādījās kustību stabilitāte, paciente varēja pati uzkāpt

trešajā stāvā, iziet pastrādāt dārzā. Pirms tam viņam jau bija praktiski zaudējusi iespēju staigāt.

Reitēriņija ir piemērota praktiski visiem vecumiem, jau sākot no pusgada vecuma, kad parasti bērns iemācās patstāvīgi sēdēt. Reitēriņijas nodarbības labi ietekmē cilvēka psihisko veselību, tāpēc to iesaka arī depresiju gadījumos. Arī tad, ja cilvēks vienkārši jūtas slikti, reitēriņija ir lielisks līdzeklis. Šī tuvība ar zirgu, ar dabu dara brīnumus cilvēkā. Vienā minūtē zirgs cilvēkam nosūta 120 impulsus.

Kad šmucējas ap gāzi

Rēzeknē Dārzu ielas 77. nama iedzīvotājs, 1961. gadā dzimis vīrietis, bija darbojies ap gāzes skaitītāju un nezināja, ka ir sabojājis gāzes vada hermētiskumu. Gāzes koncentrācija dzīvoklī sasniegta kritisko līmeni. Kad vīrietis nolēma uzsmēķēt, notika sprādziens. Rezultātā tika izsīsti dzīvokļa logu stikli un durvis, kāpņu telpas stikli un ārdurvis, bojātas vannas istabas, virtuves un tualetes starpsienas ne tikai ceturtā stāva dzīvoklī, kur notika eksplozija, bet arī trešā un piektā stāva dzīvoklī. Sprādziena vaininieks ar apdegumiem nogādāts slimnīcā.

Galvenā balva konkursā

Cetrgadīgā rēzekniete Karīna Antonova kļuvusi par e-paraksta konkursa kartes dizainam uzvarētāju un saņēmusi galveno balvu – prēmiju 1000 latu apmērā. To mazajai māksliniecei pasniedza VAS «Latvijas Pasts» mārketinga direktors Miks Stūritis.

Konkursā bija iesniegti 334 darbi, to autori – gan bērni, gan pie-

augušie. Lielākā daļa konkursa dalībnieku bija profesionāli mākslinieki. Tomēr darbi, kā atzīst žūrijas komisija, bijuši interesanti un oriģināli, arī par četrgadīgās Karīnas talantu žūrijas komisijā bijusi vienprātība.

Karīna Antonova un viņas lieliskais zīmējums simbolizē Latvijas nākotni. Arī elektroniskais paraksts ir nākotnes pakalpojums, tāpēc šis bērna patiesais, vienkāršais un sirsnīgais zīmējums uz e-paraksta kartes ir dziļi simbolisks, — atzīst VAS «Latvijas Pasts» ģenerāldirektors Gints Škodovs.

Plānots, ka e-paraksta pakalpojums būs pieejams šī gada septembrī. Ikvienam iedzīvotājam, kurš vēlēties lietot e-parakstu, būs jāsaņem speciāla e-paraksta viedkarte, ko no septembra izsniegs «Latvijas Pasts» savās nodaļās.

Ātrākā kliņģeru pinēja

Viļānu uzņēmuma SIA «Laimas nams» konditore Līgita Odumiņa kļuvusi par sacensību «Ātrākais Latvijas kliņģeru pinējs» uzvarētāju.

Sacensības notika marta nogalē Rīgā SIA «Rags un citas preces» organizētās mājas izstādes ietvaros. Latvijas 14 konditorejas uzņēmumu konkurencē Līgita Odumiņa bija ne tikai visātrākā nopītais, bet arī visglītākais.

Pavāra konditora profesiju Līgita apguva Čēsīs, Jaņmuižas arodividusskolā. Savam arodam viņa uzticīga jau 18 gadus. SIA «Laimas nams» kolektīvā viņa ienāca pagājušā gada nogalē. Viņas ceptās tortes iecienītas Viļānos, Varakļānos un citur. Pašlaik uzņēmumā viņa apmāca jaunos konditorus.

«Rēzeknes Vēstis»

MADONAS RAJONĀ

Iekustināta «skolas piena» programma

Madonas rajonā šobrīd jau 28 skolās un pirmsskolas izglītības iestādēs dzer «skolas pienu» no Valmieras – gan pašā Madonā, gan Lubānā, Cēsīs, Ērgļos, Indrānū, Bērzaunē, Kalsnavas, Prāulienas, Lazdonas, Aronas, Dzelzavas pagastā.

Uzņemoties iniciatīvu – piedāvājot nokārtot sarežģīto dokumentāciju izglītības iestāžu vietā, «Valmieras piens» pāris mēnešos ir ieviesis «skolas piena» programmu visā Latvijā. Janvāra sākumā programmā bija iesaistījušas tikai pārdesmit skolu, šobrīd «skolas pienu» no Valmieras dzer gandrīz 400 skolās un pirmsskolas izglītības iestādēs visā Latvijā.

Valts Blaumanis, a/s «Valmieras piens» valdes loceklis, ir gandarīts par to, ka visu Latviju pāršalcis tāds «skolas piena» vilnis.

Tas liecina, ka mums ir izdevies iekustināt šo programmu, kas kā problēma jau no tās pirmsākumiem gaidīja atrisinājumu.

Paldies mācību iestāžu vadītājiem un darbiniekiem, kas atsaukušies un devuši savu ieguldījumu, lai bērni saņemtu veselībai būtisku uzturu sastāvdaļu – pienu.

Sazinoties ar skolām, esam uzziņājuši, ka «skolas piena» dzeršana jau sāk ieviesties kā kopīgu brokastu tradīcija. Tā kā daudzi bērni mājās nepabrokastos, «skolas piens» viņiem ir brokastu vietā.

Joprojām esam pretimnākoši sadarbībai ar izglītības iestādēm, gan palīdzot nokārtot dokumentus, gan sniedzot padomu.

ES atbalstītā programma «Skolas piens» Latvijā tika ieviesta

2004. gada maijā, bet reāli tās darbība sākās pērn 1. septembrī. Tā paredz iespēju vispārīgizglītojošo skolu skolēniem iegādāties pienu par zemākām cenām nekā tirdzniecībā, bet 1. – 4. klašu skolēniem un bērnodarza audzēkņiem – bez maksas. Līdz šī gada janvārim mācību iestāžu atsaucība bija niecīga. Par galveno šķērslī tika minētas ar programmu saistītās birokrātiskās problēmas – organizatoriskie darbi un papildu dokumentācijas kārtošana, piesakoties programmai un atskaitoties par saņemto pienu.

No 1. marta «skolas pienu» dzer arī Aronas pagasta pirmsskolas izglītības iestādē (PII) «Spridītis». Saimniecības daļas vadītāja Ināra Siņicina stāstīja, ka piens bērniem ir, pateicoties a/s «Valmieras piens» izpratnei un sadarbības piedāvājumam.

Ar «skolas piena» dokumentiem sāku iepazīties pagājuša-

jā gadā, bet birokrātijas un atskaišu sistēmas dēļ atteicos no līdzdalības šajā programmā. Tobrīd radās secinājums, ka labāk pienu par ES naudu tomēr nedzert nekā dzert. Šogad «Valmieras piens» aģents piedāvāja mūsu vietā iziet cauri visai birokrātijai un mums atlika tikai parakstīt līgumu. Vienīgais nosacījums – laikus nosūtīt atskaiti par piena izlietojumu. Ko vēl var vēlēties – visas problēmas atrisinātas. Piezvanu, piesaku, cik piena vajadzēs, un «Valmieras piens» mums atved pienu. Ideāla sadarbība, viss ir limeni, — vērtēja Ināra Siņicina.

Viņa pat bijusi pārsteigta, cik labprāt bērni izvēlas pienu. «Spridītī» pienu dzer 66 bērni, viņiem «skolas pienu» pasniedz pēc rīta nodarbībām – pauzē starp došanās pastaigā. Piens mazajiem ir kā otrās brokastis.

— Visiem garšo, krūzes ir tuk-

šas, — mēs par to visi esam priecīgi. Piens nāk par labu veselībai, bērni par pienu ir sajūsmā, — apliecināja saimniecības daļas vadītāja.

Arī Madonas PII «Priedīte» vadītājas Līgas Preises stāsts par «Skolas pienu» ir līdzīgs – pagājušajā gadā sākusi kārtot dokumentus, bet, saskaroties ar birokrātiju, kļuvis skaidrs, cik neieinteresēti ir ierēdņi. «Valmieras piens» ir palīdzējis atrisināt visus šķēršļus, pienu pieved divreiz nedēļā, un tagad tas tiek regulāri celts galdā launagā.

— Pat negaidījām, ka bērni tā dzer pienu! — sacīja vadītāja.

To apgalvoja arī Lazdonas PII «Zvaniņš» vadītāja, apliecinot, ka «skolas piens» ir, pateicoties a/s «Valmieras piens» sadarbības piedāvājumam. Pienu dzer arī pamatskolā.

«Stars»

Segs pabalstu parādus IeM iestāžu darbiniekiem

Iekšlietu ministrs Dzintars Jaundžeikars 19. aprīlī, parakstījis rīkojumu, kas paredz kārtību, kādā tiks segti atvaļinājuma pabalstu parādi Iekšlietu ministrijas iestāžu darbiniekiem ar speciālajām dienesta pakāpēm, «Novadnieku» informē IeM Preses un sabiedrisko attiecību departaments.

Ministra parakstītais rīkojums paredz, ka atvaļinājuma pabalsta parādu tiem Valsts policijas (VP), Valsts robezsardzes (VRS) un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD), kā arī citu IeM iestāžu darbiniekiem, kas pabalsta izmaksas brīdī atrodas dienestā, par 2003. gadu izmaksās šā gada maijā, bet par 2004. gadu – šā gada augustā. Informācija par kārtību, kādā var saņemt atvaļinājuma pabalsta parādu,

atrodama IeM mājas lapā (www.iem.gov.lv).

Jau ziņots, ka Ministru kabinets 11. aprīlī atbalstīja IeM sagatavotos priekšlikumus par to, kā finansēt vairāk nekā 10 miljonu latu lielā atvaļinājuma pabalsta parāda izmaksas. Tie paredz, ka papildu izdevumus atvaļinājuma pabalsta parāda izmaksai līdz 5,2 milj. latu apmērā par 2003. – 2004. gadu Valsts policijas, VRS un VUGD ierēdņiem, kas pabalsta izmaksas brīdī atrodas dienestā, segs no attiecīgajām iestādēm 2006. gadam piešķirtajiem valsts budžeta līdzekļiem.

Šos izdevumus IeM dienestiem kompensēs, izdarot grozījumus 2006. gada budžetā. Tāpat, lemjot par grozījumiem 2006. gada budžetā, lems arī par līdzekļu piešķiršanu atvaļinājuma pabalsta izmaksai līdz 3,8 milj. latu apmērā par 2005. gadu, piemaksu par

virsstundu darbu un naktsdarbu 2,3 milj. latu apmērā izmaksai VRS darbiniekiem, piemaksu par darbu smagos apstākļos līdz 0,6 milj. latu apmērā izmaksai VUGD darbiniekiem un atvaļinājuma pabalsta parāda izmaksai 1,37 milj. latu apmērā bijušajiem IeM dienestu ierēdņiem, kas atvaļināti no dienesta līdz 2005. gada 31. augustam.

Jau vēstīts, ka 2005. gada nogalē, izmantojot budžeta grozījumus piešķirtos 3,7 miljonus latu un ministrijas iekšējās rezervēs rastos 200 tūkstošus latu, tika segts viss parāds par bērna piedzimšanas pabalstiem un atvaļinājuma pabalsta parāds par 2001. gadu. Kopumā sociālo garantiju parāds IeM darbiniekiem par laiku no 2001. līdz 2004. gadam bija vairāk nekā 12 miljoni latu.

PREIĻU RAJONA TIESĀ

Preiļu rajona tiesā izskatīšanai noliktās sēdes no 2. līdz 16. maijam

LAIKS	LIETAS DALĪBNIEKI	BŪTĪBA
2. maijā pulksten 10.00	Vilnis Beļusovs	KL 175.(3) izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu
2. maijā pulksten 14.30	Valērijs Bricis	KL 262.(2) vadīja automašīnu bez vadītāja tiesībām
2. maijā pulksten 10.00	Romāns Tumaševičs, Valērijs Čubrevičs, Jevgrāfijs Čubrevičs	KL 175.(3), 274. izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu
3. maijā pulksten 10.00	Valērijs Zaharenko, Aleksandrs Afanasjēvs	KL 175.(3), 185.(1) izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu atkārtoti un personu grupā, saistītu ar iekļūšanu telpā
5. maijā pulksten 10.00	Jānis Vičs	KL 312. izvairījās no tiesas piespriedē tiesības ierobežojošā soda
8. maijā pulksten 10.00	Nadežda Loginova, Genādijs Tikaļuks, Sergejs Strogonovs, Ludmila Grigoloviča, Anatolijs Loginovs, Valērijs Firsovs, Aivars Smans	KL 15.(4), 20.(4), 274.(1), 275.(2) viltoja pases
8. maijā pulksten 10.00	Sergejs Vilcāns	KL 175.(3), 185.(1) atkārtoti personu grupā pēc iepriekšējās vienošanās izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu, tiši bojāja svešu mantu
15. maijā pulksten 10.00	Aleksejs Kuzmins, Igors Kuzmins	KL 175.(2) izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu
15. maijā pulksten 14.30	Ivans Pasars	KL 205.(1) atkārtoti gada laikā pārkāpa valsts institūciju izdotos tirdzniecības noteikumus
16. maijā pulksten 10.00	Afanasija Ozoliņa	KL 180.(1) izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu
16. maijā pulksten 14.30	Sandijs Cīrša	KL 175.(3) izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu
16. maijā pulksten 10.00	Alberts Ziemeļis	KL 109.(1) izdarīja nelikumīgu koku ciršanu svešā mežā

Likumu par valsts un pašvaldību kapitālu daļām saskaņos ar Komerclikumu

20. aprīlī Valsts sekretāru sanāksmē izskatīja projektu grozījumiem likumā par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām. Likuma grozījumi nepieciešami, jo šī gada 16. martā tika pieņemti grozījumi Komerclikumā, kas nosaka, ka Uzņēmumu reģistrs no 1. jūlija veiks arī parakstu apliecināšanu. Līdz ar to likums par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām ir jāsaskaņo ar Komerclikumu, «Novadnieku» informē TM Sabiedrisko attiecību nodaļa.

Valsts sekretāru sanāksmē izskatītais likumprojekts paredz, ka likvidatora vai reorganizācijas gadījumā valdes locekļu parakstu paraugus varēs apliecināt pie notāra vai Uzņēmumu reģistrā.

Pašlaik likums nosaka, ka valsts vai pašvaldību kapitāla daļu

turētāja pārstāvja paraksts uz statūtiem nav publiski jāapliecina. Savukārt Komerclikums šobrīd vairs neparedz notariāli apliecinātu parakstu nepieciešamību uz dibināšanas līguma un statūtiem nevienai kapitālsabiedrībai, tādēļ nepieciešams veikt grozījumus

likumā «Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām».

Ievērojot to, ka valsts vai pašvaldību kapitāla daļu turētāja pārstāvis ir valsts pārvaldes iestādes amatpersona, grozījumu projektā ir paredzēts arī noteikt, ka valsts vai pašvaldības kapitāla daļu turētāja pārstāvja paraksts uz pieteikuma valsts vai pašvaldības kapitālsabiedrības ierakstīšanai komercreģistrā nav publiski jāapliecina. Šis grozījums paredzēts, jo nav nepieciešams publiski apliecināt parakstus tiešās valsts pārvaldes vai pašvaldības

iestāžu amatpersonām, kas ar likumu ir pilnvarotas veikt kapitāla daļu turētāja funkcijas.

Kā teikts grozījumu projekta anotācijā, izdarot šādus grozījumus, tiks pozitīvi ietekmēta makroekonomiskā vide – novēršot šķēršļus jaunu kapitālsabiedrību vai kapitālsabiedrības amatpersonu ierakstīšanai komercreģistrā, varētu atvieglot valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību veidošanos. Dokumentus noformējot vienā vietā, administratīvās procedūras vienkāršosies un samazi-

nāsies parakstu apliecināšanas darbībām nepieciešamais laiks, uzskata grozījumu projekta autori.

Grozījumu projekts nodots saskaņošanai Finanšu, Ārlietu, Bērnu un ģimenes lietu, Ekonomikas, Labklājības, Vides un Veselības ministrijai, kā arī Reģionālās attīstības un pašvaldības lietu ministrijai, Satiksmes ministrijai, Īpašu uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās sekretariātam, Latvijas Pašvaldību savienībai un Valsts kancelejai.

POLICIJAS ZIŅAS

Laika posmā no šī gada 17. līdz 24. aprīlim Preiļu rajona policijas pārvaldes dežurdaļā reģistrēts 41 iesniegums. Tajā skaitā bijuši četri ceļu satiksmes negadījumi, 12 huligāniskas darbības, deviņi ģimenes skandāli, sešas zādzības un četri ugunsgrēki.

Nozaga velosipēdu

18. aprīlī policijā saņemts iesniegums no kāda Preiļu iedzīvotāja, kurš dzīvo Mehanizatoru ielā. Vīrietis konstatējis, ka no mājas pagalma nozagts viņam piederošais velosipēds. Par notikušo zādzību ierosināts kriminālprocess.

Nelikumīga alkohola tirdzniecība

Rajonā turpinās nelikumīga alkoholisko dzērienu tirdzniecība. 18. aprīlī Sutru pagastā par šādu rīcību administratīvais protokols sastādīts kādam 1952. gadā dzimušam vietējam iedzīvotājam.

Brauca reibumā un bez tiesībām

19. aprīlī ceļā Līvāni – Preiļi 26. kilometrā policijas darbinieki apturēja automašīnu BMW-320. Noskaidrots, ka tās vadītājs, 1983. gadā dzimis vīrietis, bija sēdies pie stūres alkohola reibumā, bez tam viņam nebija autovadītāja apliecības. Par notikušo uzsākts kriminālprocess.

Mēģināja nozagt naudas maku

20. aprīlī policijā saņemts iesniegums par to, ka Preiļu slimnīcā uzņemšanas nodaļas feldšeru istabā konstatēts nauda maku zādzība. Mēģinājums: Uzsākts kriminālprocess.

Dedzināja zāli, nodedzināja kūti

20. aprīlī ugunsdzēsējiem nācās doties uz izsaukumu Sutru pagastā. Tur, neuzmanīgi rīkojoties ar uguni un dedzinot sauso zāli, liesmas paņēma kādam vietējam iedzīvotājam piederošo kūti. Nodega arī piebūves jumts.

Huligāns daudzdzīvokļu mājas kāpņu telpā

20. aprīlī policijas darbiniekiem nācās nopulēties, lai aizturētu 1976. gadā dzimušu līvānieti, kurš nepakļāvās viņu likumīgajām prasībām. Šis huligāns, būdams alkohola reibumā, kādas daudzdzīvokļu mājas kāpņu telpā sadaudzīja vairākas pasta kastītes.

Aglonā nodega malkas šķūnītis

20. aprīlī ugunsdzēsēji saņēma izsaukumu uz Aglonas pagastu. Tur, dedzinot savāktās sausās lapas, liesmas iemetās ēkā un nodega saimniekam piederošais malkas šķūnītis.

Kriminālprocess par dēļu zādzību

21. aprīlī Preiļu pagasta Mūrniekos konstatēta zādzība. No SIA «Ludzenieki» kokzāģētavas nozagti dēļi. Par notikušo policija ierosinājusi kriminālprocesu.

Zagli ķēriens – alkohols un kanna ar benzīnu

22. aprīlī policijā saņemts iesniegums par to, ka Preiļos garāžās, kas atrodas Mehanizatoru ielā, notikusi zādzība. Zagļi aiznesuši dažādu marku alkoholiskos dzērienus, kā arī kannu ar benzīnu. Uzsākts kriminālprocess.

Palika bez mājas un saimniecības ēkām

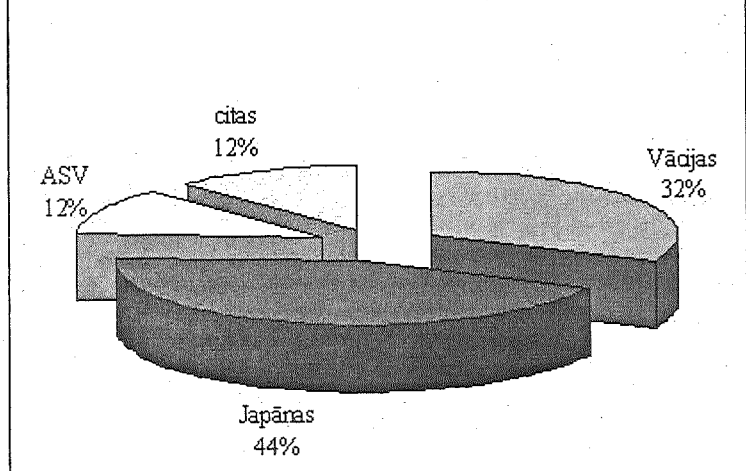
Vēl viens kūlas ugunsgrēks reģistrēts 23. aprīlī. Dedzinot pērno zāli, nodegusi arī neapdzīvota māja un saimniecības ēkas Preiļu novada Aizkalnes pagastā.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

Aptaujas rezultāti internetā

(no 17. līdz 23. aprīlim)

Kādas valsts ražota automašīna ir Jūsu īpašumā?

«Novadnieka» interneta mājas lapā www.novadnieks.lv izsludinātās interaktīvās aptaujas balsojuma rezultātu diagramma.

NOVADNIEKS

RUBRIKAS: DAŽĀDI, PĒRK, PĀRDOD, MAINA, MEKLĒJU DARBU.

PRIVĀTSLUDINĀJUMS. Cena Ls 1,18 (ar PVN).

Rubrika

Derīgs līdz 27. aprīlim.

T	ā	l	r	.											

Talonā jāieraksta sludinājums tikai par VIENU objektu.

Aizpildīšanas noteikums:
viena rūtiņa — viena zīme.

Iesniedzēja vārds, uzvārds

Adrese, tālr.

Vai sludinājumu ievietot interneta mājas lapā? Jā Nē

Maksa Ls 0,24 (ar PVN).

Jāiesniedz tikai laikrakstā publicētais kupons, kopētus un pa faksu sūtītus nepieņemsim.

Sludinājumus «Novadniekā» pieņem Preiļos, Brīvības ielā 14. Tālrunis/fakss 53-07057.

Par Ls 1,18 NETIEK PUBLICĒTI: apsveikumi, līdzjūtības, pateicības, sludinājumi par individuālo uzņēmējdarbību, iepazīšanos, zemes, sertifikātu, kokmateriālu, malkas pirkšanu un pārdošanu vairumā, telpu īrēšanu un izīrēšanu privātvajadzībām, dzīvokļu un māju pirkšanu un pārdošanu, celtniecības materiālu pirkšanu un pārdošanu, automašīnu pirkšanu un pārdošanu, /s produktu pirkšanu un pārdošanu vairumā. Nosauktajām publikācijām cita cena.

SLUDINĀJUMI

REKLĀMAS

SLUDINĀJUMI

SLUDINĀJUMI

Pārdod

galdus un krēslus, ledusskapi-vitrīnu. LĒTI. Tālr. 9481636;
bišu saimes. Tālr. 9450024;
5. laktācijas govī, atnesisies jūnija sākumā, Holšteinas šķ. (melna), ir pārraudzībā. Tālr. 6529041;
z/s jaunputnus un dējējvistas. Iespējama piegāde. Tālr. 5321270, 9186065; agregātu (metināšanas, 160A, 2-4 mm, kabeli, masku, turētāju, jaunu, Ls 70). T.6489756;
akmeņus (šķeltus, ēkas izjaukšana un izvešana - pircēja ziņā). T.6341913; ārdurvis (mazlietotas, koka, ar kārbu, lēti). T.9423629, 4635101;
atzeltņu ragavas (zirgvilkmes) un grābekli. T.9378465;
Ls 100 l. lietotu). T.6102143,
(metināšanas, Ls 5),
elektrodus (Ls 0,09),
acetilēna reduktoru (Ls 4). T.9401884, 4623370;

durvis (iekšējās, ar kārbu, lietotas, teicamā stāvoklī, pilns komplekts, 200x88, kārbas platums - 26, ar piegādi). T.6169301, 4622699;
DVD/MP3/CD+TV monitoru (auto), pastiprinātāju (1200 W), subbuferu (800 W, viss jauns, nav dārgi). T.9771379;
dzirnavas (graudu), sakņu smalcinātājus, inkubatorus, separatorus. T.9492120;
dzirnavas (graudu, "Kolos 2 M", 220 V, 1250 W), netīrā ūdens sūkni, el. gaļas maļamo mašīnu, graudu un sakņu smalcinātāju. T.8861043;
arklu (3-korpusu), kultivatoru (s-veida, 2,30 m plats). T.6454303;
autoceltni MAZ 500. T.6410845;
diskus (VW GOLF, lietie diski, R13, komplekts, Ls 40). T.6099628;
grābekli (konveijera), 2-rindu kartupeļu stādāmās mašīnas. T.8791086;
kultivatoru (C-veida). T.6415195;
kultivatoru (dzīvdzinātāju), mobilā telefona elektromagnētiskā starojuma aizsargbloku, pretcelulīta masāžas aparātu "Zepser". T.8358046;
motociklu MINSK (braukšanas kārtībā, 4 ātrum, Ls 75). T.8617489;
plaujmašīnas (segmentu, PS-1,8 un rotoru, poļu raž.). T.8791086;
radiatorus (jebkādas markas a/m). T.4621111;
rezerves daļas (AUDI-90 QUATTRO, 1987.g. izl.; AUDI-80-100, 1984. - 87.g. izl.). T.6771528;
rezerves daļas (FORD SIERRA, SCORPIO, 2,9; MONDEO, 1995.g., 1,6 DOHC, "hečbeks"; TRANSIT aizmūgures tiltu). T.9478322;
rezerves daļas (IŽ-P-3 klokvārpstas zobratu, kārbas riņķus, Ls 10). T.5930521 (vakaros);

rezerves daļas (VAZ, OPEL ASCONA, RECORD, lēti). T.6602229;
rezerves daļas (VW PASSAT, 1,8 dzinējs; OPEL VECTRA, 1990.g. izl., 1,8 mono, riņķus, riepas). T.9478322;
riepas (lēti, atjaunotas, R15, 14, 13, 12, R14c, M+S vasaras, vācu-angļu raž., ar gada garantiju), AUDI degvielas sūkni. T.6813370;
riepas (traktora un piekabes). T.8791086;
RUM (0,5t), arklu (2 un 3-korpusu). T.8791086;
stienus (stūres, atjaunotas, AUDI - 100, FORD SIERRA), atjaunotus amortizatorus (ar garantiju). T. 6089689, 4624528 (vakaros);
traktoru "Belarusj -82" (1996.g. izl., eksporta variants, TA), MTZ-82 (1991.g. izl., ar arklēm). T.6454303;
traktoru MTZ-82 UK (1992.g. izl., labā teh. stāvoklī). T.6599721.

Pārdod auto

OPEL OMEGA (1995.g., benz., kondic., TA, labs auto. Tikai 2750 EUR). Tālr. 9492249;
GOLF II (1984.g. Cena Ls 300). Tālr. 5323434;
AUDI - 100 (1990.g. izl., 2,0 E, TA, 5 pakāpju ĀK, CA, signalizācija, lūka, miglas lukturī, lietie diski, ziemas riepas ar radzēm, labā teh. un vizuālā stāvoklī) vai maina. T.8799659;
AUDI 80 (1986.g. izl., 1,8, 5 pakāpju ĀK, signalizācija, centrālā atslēga, TA, zeltīta metālliskā krāsā, tumšs salons). T.6735400;
AUDI 80 (1987.g. izl., 1,8 karburators, TA līdz 01.2007., labā teh. stāvoklī, steidzami). T.6340161, 4663311;
AUDI 80 (1991.g. izl., 2,0i, signalizācija, centrālā atslēga, sudraba krāsā, TA uz gađu. 1750 EUR). T.6118620;
AUDI 80 B4 (2,3 E, 1993.g. izl., ķiršu krāsā, el. spoguļi, ABS, stereo, gaišs salons). T.6595629;
AUDI A4 (1995.g. izl., 2,6 v, ABS, ASR, pilna el. pakete, klimata kontrole, miglas lukturī, signalizācija, 4400 EUR). T.6454904;
AUDI A4 (1996.g. izl., benzīns - gāze, ABS, el. spoguļi, klimata kontrole). T. 9372738, 6188691;
AUDI-100 (2,0, 1986.g. izl., sedans, jauna TA, centrālā atslēga, signalizācija, lietie diski R15, pieci, labā stāvoklī, Ls 680). T.6771528;
AUDI-100 AVANT QUATTRO (2,3, 1989.g. izl., ABS, 5 pakāpju ĀK, sarkana, gāze-benzīns, lietie diski, signalizācija, lūka, Ls 1000). T.4623023, 9584241, 6383058;
AUDI-80 (1,8i, pelēkā krāsā, lietie diski, teicamā teh. un vizuālā stāvoklī, steidzami, 1100 EUR). T.9460122;

AUDI-80 (1983.g.izl., 5 pakāpju ĀK), FORD SIERRA (2,0, 1984.g. izl., 5 pakāpju ĀK). T.9766578;
AUDI-80 (1987.g. izl., gāze-benzīns, TA līdz 13.04.07., signalizācija, 1200 EUR). T.6586595;
AUDI-80 (1990.g. izl., 1,8 karburators, TA līdz 15.06.06., lietie diski, piekabes āķis, tonēti stikli, Ls 1150). T.6336731;
AUDI-80 B4 (1993.g. izl., 2,0 mono, jauna TA, el. lūka, centrālā atslēga, stūres pastiprinātājs, balta, teicamā stāvoklī, 2600 EUR). T.6480010;
AUDI-80 B4 (1994.g. izl., 2,0 i, 5 pakāpju ĀK, ķiršu krāsā, ABS, el. lūka, el. spoguļi, tumšs salons). T.6532948;
AUDI-80 B4 (1994.g. izl., 2,0i, 5 pakāpju ĀK, ķiršu perlamutra krāsā, ABS, el. lūka, el. spoguļi, tumšs salons). T.6532948;
AUDI-80 B4 (2,0, 12.1993.g. izl., bordo perlamutra krāsā, el. lūka, stereo, jauna TA, AKB, labā stāvoklī). T.6488410;
BMW - 316i (1989.g. izl., sarkana). T. 9896123;
BMW - 324 (turbodīzelis, labā teh. stāvoklī, pilnie spoileri). T. 8378334;
BMW-525 (1984.g. izl., 2,5 inžektors, el. lūka, spoguļi, lietie diski, TA, apdrošināta, Ls 350). T.6590877;
FORD ESCORT (1991.g. izl., UNIVERSAL, M+S, 5 pakāpju ĀK, 1,6 mono, TA līdz gada beigām) vai maina. T.6367400;
FORD ESCORT (1993.g. izl., 1,6 i, DOCH, pelēka, jauna TA, lūka, centrālā atslēga, 1500 EUR) vai maina. T.8698316;
FORD GALAXY (1996.g. izl., TA, 2,0, DOCH, el. logi, spoguļi, 7 vietas, signalizācija, kondicionieris, 4450 EUR). T.9480463, 4622759;
FORD GALAXY (2,0, 16v, 1998.g. izl., 6300 EUR). T.9444083;
FORD MONDEO (18i, 16 v, 1995.g. izl., melna, hečbeks, el., TA līdz 2007., ideālā stāvoklī, no Vācijas, 2400 EUR). T.8637847;
FORD MONDEO (1994.g. izl., 1,6 DOCH, UNIVERSAL, el. pakete, lūka, lukturu korektors, 2 SRS, ABS) vai maina. T.6445488;
FORD MONDEO (2,0 i, 1996.g. izl., viss ekstra, sudraba metālliskā krāsā, TA līdz 11.2006.). T. 4632982, 6538644;
FORD SCORPIO (1988.g. izl., 2,5 dīzelis, TA līdz 01.12.2006., lūka, centrālā atslēga, gaiši pelēka, steidzami). T.6771473;
FORD SCORPIO (2,0, 1990.g. izl., TA līdz 03.2007., centrālā atslēga, lūka, piekabes āķis, Ls 450). T.6478994;
FORD SIERRA (1988.g. izl., labā teh. stāvoklī, 2,0 inžektors, TA nav, 5 pakāpju ĀK, nav rūsas, jauna AKB). T.6336325, 4638070;
FORD TRANSIT (2,5 TDi, 1998.g. izl.,

8+1, garais, zilā krāsā, kondicionieris, labā teh. stāvoklī, 5500 EUR). T.9105688;
FORD TRANSIT (2,5 Tdi, pusaugstais, garais, 1998.g. izl., kondicionieris, 8+1, piekabes āķis, SRS, ABS, 6700 EUR). T. 9105310;
HONDA CIVIC (1,3 l, 1990.g. izl., 2 durvis, pelēkā metālliskā krāsā, signalizācija, nesēno Vācijas) vai maina pret AUDI AVANT, VW GOLF. T. 6514488;
IVECO TURBO DAILY 59-12 (1995.g. izl.), IVECO TURBO DAILY 49-10 (1989.g. izl.). T.9267645;
MAZDA - 626 (2,0, 1988.g. izl., sedans, tumši zila, TA līdz 12.2006., jaunais riepas M+S, vasaras riepu komplekts). T. 6387720;
MAZDA-626 (1,8 i, 1997.g. izl., 16 v, pelēkā metālliskā krāsā, lietie diski, el. stikli, el. spoguļi, signalizācija, kondicionieris, ABS, sedans, 5150 EUR). T.9140999;
MB 207 (garais - zemais, rezerves daļām). T. 6383058;
MERCEDES (E - 2,9, turbodīzelis, melna, ādas salons, automātiskā ātrumkārbā, 5l/100 km, kondicionieris, el. stikli, el. spoguļi, gaisa spilveni). T. 9327602;
MITSUBISHI GALANT (1993.g. izl., 2,0i, el. pakete, viss ekstra, tumši zila, TA līdz 12.06., 2800 EUR). T.9156625;
NISSAN SERRENA (2,0 dīzelis, 1999.g. izl., tumši zaļā krāsā, 4700 EUR). T. 9259092;
NISSAN TERRANO (1992.g. izl., zilā metālliskā krāsā, 5 durvis, jauna TA, signalizācija, lietie diski, 4x4, teicamā stāvoklī) vai maina pret AUDI AVANT, C4 AVANT, VW GOLF 3. T. 9830057;
OPEL ASCONA (1987.g. izl., pelēka, sedans, TA nav, labā teh. stāvoklī). T.6499400;
OPEL ASTRA CARAVAN (1992.g. izl., TA, 1,8 mono, automātiskā ĀK, teicamā teh. stāvoklī) vai maina. T.9285615;
OPEL CALIBRA (1993.g. izl., signalizācija, zaļa, el. pakete, signalizācija, centrālā atslēga, jauna TA). T.6399004;
OPEL CALIBRA (2,0, 1993.g. izl., ideālā stāvoklī, tikko no Vācijas, 1850 EUR, sarkana). T.6736216;
OPEL KADETT (1986.g. izl., 1,3, balta, TA līdz 09.2006., labā stāvoklī, Ls 350). T.9389866;
OPEL OMEGA B (2,0 i, 1994.g. izl., sedans) vai maina. T. 6382500, 6412173;
OPEL VECTRA (1,8i, ECOTEC, 16 vārsti, 1996. g. izl., 5 pakāpju ĀK, el. logi, el. lūka, el. apsildāmie spoguļi, miglas lukturī, ABS, centrālā atslēga, TA līdz 12.2006., 3600 EUR). T. 8362111;
PASSAT VARIANT (1988.g. izl., 1,8, TA līdz 02.2007., piekabes āķis, labā

teh. stāvoklī, 1200). T.6442502;
RENAULT (1,9, 17i, tumši zaļa, labā stāvoklī, stereo, lūka, el. logi, spoguļi, 1000 EUR). T.6431981;
RENAULT 19 (1,7, viss no viena auto, pirmās komplektēšanas, Ls 250). T.6431981;
TAURIJA (1994.g. izl., bez TA, braukšanas kārtībā). T.6221309;
VAZ 21011 (bez TA, braukšanas kārtībā, var rezerves daļām). T.4635154 (pēc 17);
VOLVO - 760 (1983.g. izl., labā stāvoklī, automātiskā ātrumkārbā, pelēka, stūres hidropastiprinātājs, automātiskais stiklu pacelājs, cinkota, ādas salons). T. 8773546;
VW CARAVELLA (1992.g. izl., 2,4 d, 4900 EUR). T. 9269194;
VW GOLF (1984.g. izl., 5 pakāpju ĀK, 3 durvis, TA, zaļā metālliskā krāsā, Ls 480), MAZDA -626 (gāze-benzīns, sedans). T.6436441;
VW GOLF (1985. g. izl., 1,8, 3 durvis, Ls 550). T. 8357080;
VW GOLF (1996.g. izl., TDi, tikko no Vācijas). T.9773390;
VW GOLF 3 (1,6i, melna, teicamā stāvoklī, Ls 2100). T.6118112;
VW GOLF 3 (1992.g. izl., 1,4 mono, ekonomiska, jauna TA, ķiršu krāsā, ziemas riepas). T.8742955;
VW GOLF 3 (1992.g. izl., 1,9 D, dīzelis, 2100 EUR), BMW 524 TD (dīzelis, 1991.g. izl., 2150 EUR, labā stāvoklī) vai maina. T.9421128, 6454140;
VW GOLF3 (1,9 TD dīzelis, 1992.g. izl., 5 pakāpju ĀK, 3 durvis, lūka, signalizācija, mūzika, TA, 1750 EUR, kārtīgs salons). T.9478322;
VW PASSAT (1991.g. izl., 1,8i, jaunais riepas, signalizācija, akumulators, TA, stereo). T.9275858;
VW PASSAT B5 (1997.g. izl., 1,9, TDi, sedans, viss elektro, klimatkontrolē, 5l/100 km, TA, ideālā stāvoklī). T.9771379;
VW PASSAT UNIVERSAL (2,0i, 1991.g. izl., TA līdz 04.07., el.lūka, piekabes āķis, teicamā stāvoklī, stūres hidropastiprinātājs, centrālā atslēga, magnetola). T. 9460085;
VW PASSAT VARIANT (1,9 D, signalizācija, centrālā atslēga, el. lūka, piekabes āķis, TA, jauns motors). T.6477121;
VW POLO (1984.g. izl., TA, Ls 300). T.6417482.

Pērk

1 istabas dzīvokli Preiļos. Tālr. 2318378;
buldozeru DT 74, DT 75. Tālr. 5323434;
bullīti. Tālr. 6064768.

Vai jūs bieži izmantojat internetu?

Aivars Čaunāns,
Vārkavas pagasta
iedzīvotājs:

— Darbā internetu lietoju praktiski katru dienu, mājās diemžēl interneta pakalpojumi nav pieejami. Tas ir ļoti labi, ka iespējams šajā laikā atrast vajadzīgo informāciju, piemēram, par likumdošanu. Internets ir ļoti vajadzīga lieta, bez kā mūsdienu apstākļos neiztikt. Mūsu pagastā brīva pieeja internetam ir bibliotēkā. Pagaidām lauku iedzīvotāji neizrāda pārāk lielu interesi, taču tie, kam šādi pakalpojumi nepieciešami darbam vai mācībām, ir apmierināti.

Pastare,
zemniece no
Pieniņiem:

— Nemaz neizmantoju un arī saprašanas no tā nav. Būtībā līdz šim nav bijusi arī nekāda vajadzība. Zinu, ka Riebiņu centrā internets pieejams, taču ne Pieniņos. Jaunatne, ja ir kāda nepieciešamība, nodarbojas skolās. Cik zinu, internets ir visās izglītības iestādēs. Vajadzība pēc interneta pakalpojumiem tagad liela, īpaši jauniešiem. Uz priekšdienām, ja vajadzētu, arī pati brauktu uz Preiļu bibliotēku, kur šādus pakalpojumus sniedz.

Arnis Puduls
no Stabulnieku
pagasta:

— Vispār neizmantoju internetu, bet ne jau tāpēc, ka tas mani neinteresētu. Līdz šim vienkārši nav bijusi vajadzība. Tas gan pagaidām, jo vēlāk droši vien arī man vajadzēs. Varbūt pat pavisam drīz. Ja tā, tad meklēšu kādus kursus, kur pamācīties. Iespējams, nepaies ilgs laiks, kad internets būs gandrīz vai katrā mājā.

Māris no Kastīres:

— Nē, neizmantoju nemaz. Mājās datora pagaidām nav. Kopumā uz šo lietu skatos pozitīvi, interneta sakari vajadzīgi. Pagaidām mani bērni vēl mazi, kad paaugsties, tad gan vajadzēs ko domāt.

Marina Vandīša,
Preiļu
2. vidusskolas
8. klases
audzēkne:

— Internetu izmantoju katru dienu. Protams, ka visvairāk laika pavadu portālā «draugi.lv», taču reizēm arī mājās uzdevumu sagatavošanai nepieciešama informācija no interneta. Visērtāk to izdarīt bērnu bibliotēkā, jo skolā ir lielas rindas. Uz rajona galveno bibliotēku neesmu gājusi. Žēl, ka mājās interneta nav.

L. Kirilova
Foto: A. Stepanovs

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LĪDZJŪTĪBAS

Pērc SAT komplektu TRIO

tikai Ls 2⁵⁰*

* pirmā loma kas nomaksas gada likmē 0% komplekta var mainīt instalācija iekļauta cenā

** figūra tiek atgriezta uz 12 mēnešiem

Maksājums mēnesī Ls 11.00***

YOTA

Veikals: Rīga, Čaka iela 124
Tālr.: 7 275 586, yota@yota.lv, www.yota.lv

SIA «Buvāri» nekustamā īpašuma birojs
PĒRK dzīvokļus, mājas un lauku mājas.
Tālr. 6339050, 8250707.

VEICAM visu veidu iekšējos un fasādes celtniecības REMONTDARBUS.
Ātri, kvalitatīvi, lēti!
Tāmi sastādām bez maksas!
Tālr. 2340605.

28. aprīlī pulkst. 10.00 Preiļu rajona Riebiņos Parka ielā 5^a tiks atvērts
k/s «LATRAPS» veikals – serviss.

Piedāvājumā: lauksaimniecības tehnikas un rezerves daļu tirdzniecība, tehnikas apkopes un remonts.

Aicināti visi interesenti!

Kokapstrādes, ceļubūves uzņēmums SIA «Alpi AS» (Madonas raj., Varakļāni).
Uzņēmums ar 8 gadu pieredzi. Šobrīd uzņēmumā strādā vairāk nekā 120 darbinieki.

Sakarā ar jaunās nozares izveidošanu aicina darbā:

būvdarbu vadītāju

Vēlamās prasības kandidātam (-ei):

- darba pieredze
- prasme organizēt savu darbu un uzņemties atbildību
- B kategorijas autovadītāja apliecība

Mēs piedāvājam:

- dinamisku darba vidi augošā uzņēmumā
- par atalgojumu? — Sarunāsim!!!

CV sūtiet sparansaris@one.lv vai pa faksu 4860741. Tālr. 9806774 Āris.

Valsts civiltiesību birojs
rīko

bezmaksas semināru un juridiskas konsultācijas par vienlīdzīgām iespējām darba tirgū.

Seminārs notiks Preiļu rajona padomes telpās Raiņa bulvārī 19, 2. st.
27. aprīlī no 11.00 – 14.00

Seminārs tiek rīkots EQUAL projekta «Atvērtu darba tirgu sievietēm» ietvaros.
Sīkāka informācija pa tālr. 7686784.

INFORMĀCIJAS DIENA
Vecbebru profesionālajā vidusskolā 10. maijā plkst. 10.00.
Tālr. 5133606.

ĀTRI UN KVALITĀTĪVI VEIC CELTNIĒCĪBAS DARBUS.
Tālr. 6810233.

A/s «Latgales Finanšu un investīciju kompānija»
apsveic ar gaišajiem Lieldienu svētkiem un aprīlī piedāvā: aizņēmumi pensionāriem bez ķīlas 50-500 Ls līdz 2 gadiem, *pastāvīgiem klientiem* procentu likme līdz 1,5%!
Preiļi, Raiņa bulv. 13-300. kab., Līvāni (otrdienās, slimnīcas 2. st.). Tālr. 5324164, 8345847.

VAJADZĪGI CELTNIĒKI dzīvokļu un māju iekšdarbiem — režģis, špaktelēšana, krāsošana, flīzēšana, lamināts utt.
Tālr. 8633530.

ĪRĒJAM VAI PĒRKAM TELPAS
veikalam Līvānos.
Tālr. 9296724, 9105566.

SIA «BETAREKS» aicina darbā strādniekus darbam betona izstrādājumu ražotnē Rīgā (firma veic apmācību).
Palīdzēs atrast dzīvojamo platību.
Kontakttālr. 7545681, 9418402, 6111282.

Vajadzīgi strādnieki betonēšanas darbiem, mūrnieks — mūrēšanas darbiem.
Tālr. 9438699.

3. maijā plkst. 10.00 redakcijā Preiļos, Brīvības ielā 14 «Novadnieka» lasītājus konsultēs zvērināta advokāte **AGNESE SEVASTJANOVA.**

Lidzi jāņem pase un «Novadnieka» abonēšanas kvīts.
Pieteikties pa tālr. 5307057.

SIA «Olins»
lic. nr. 2006-02/32

- iepērk melnos un krāsainos metāllūžņus par visaugstākajām cenām.
- Veicam iekārtu demontāžu.
- Transporta pakalpojumi.

Adrese: Preiļi, Daugavpils iela 64 (bijusī līnu fabrikas teritorija). Tālr. 8882903, 9726893.

Licencēta kautuve iepērk liellopus, jaunlopus un aitas. Samaksa tūlītēja, ir piemaksas.
Tālr. 6745015, Lidija.

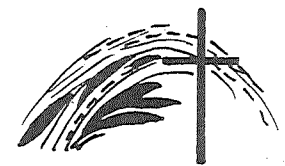
SIA «Ranko» iepērk mājlopus dzīvsvārā. Samaksa uz vietas.
Tālr. 5342807, 9161121, 6333669.

Veikals «Tev»
Preiļos, Kooperatīva ielā 1a
plašā sortimentā piedāvā **VELOSIPĒDUS un DURVIS par supercenām!!!**

JAUNAGLONAS ARODVIDUSSKOLA
2006./2007. māc. g. jauniešiem piedāvā apgūt sekojošas izglītības programmas:
ar pamatskolas izglītību:

1. Tūrisma pakalpojumi – kvalif. (lauku tūrisma speciālists) – 4 gadi;
2. Būvdarbi – kvalif. (namdaris) – 4 gadi;
3. Autotransports – kvalif. (automehāniķis) – 4 gadi;
4. Ēdināšanas serviss – kvalif. (pārvalde) – 3 gadi;
5. Datorsistēmas – kvalif. (datorsistēmu tehniķis) – 4 gadi;
6. Koka ēku celtniecība – kvalif. (guļbūves ēku celtnieks) – 1 gads;
7. Būvdarbi – ar 8. kl. izglītību, kvalif. (remontstrādnieks) – 2 gadi, izgl. programma ar pedagoģisko korekciju.

Skolas adrese: Ezerkalna iela 4, Jaunaglona, Aglonas pag., Preiļu raj., LV - 5313. Tālr./fakss 5381252.
Laipni lūdzam uz atvērto durvju dienu š. g. 28. aprīlī plkst. 10.00.

Mīlais bērns, kur nu tauriņi tavi,
Smilšu piļu un pienu prieks?
Saltos ledos guļ dzīvības roze,
Meln, tik melns tajā mūžības miegs.
Kad mazā dvēselīte dodas uz debesīm, lai mūsu dziļā un patiesā līdzjūtība palīdz pārvarēt sāpju smagumu
Dmitrija Ivanova ģimenei, DĒLIŅU Arni pārāgrī durvju dienu.
Preiļu rajona policijas pārvalde

Выражаем глубокое соболезнование Дмитрию Иванову и его семье в связи с преждевременной смертью сына Арниса.
Одноклассники